БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

41-дэхи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Советэй, Министрнүүдэй Советэй орган

№ 136 (10504) | 1964 оной июниин 10, среда | Сэн 2 мүнгэн

...ЛХЫН ДОНГОДОХОНЬ ДУУЛ... ДАЖА, ХҮРИГНЭ ҮНЕЭН ҺҮ... гэжэ зунай зүлгы һайн...агые ажалша малша зон... гэнэ. Мүнөө хүригнэ... гансахан зундаашье бэ...рин кукурузын шэмэтэ силос... бэлдөөшье һүтэй байдаг ааб... игэбэнье зунай зүлгэ ногоо...дэ абтаһан һүн гаргаша бага...мда сэнтэй байдаг ха юм. Эдэ ...е хараада абажа, түрүү ажа..., дүршэлтэй малшад шэмэтэ ...ой сагые заашье алдахагүй, ...һаа ехэ һү һаажа абаха гэжэ ...дог шуу.

...л иимэ эдэбхи үүсхэлтэйгээр ...Шэбэрэй үйлэдбэриин управ... «Дзержинский» ...ойхид ажаллажа ...й. Эдэнэр ажахы ...йнгоо арга болом...дые гүйсэдөөр хэ...хэ, зунай бэлшээ...үрбэн һарын туршада үнеэн бү...тонно һү һааха гэһэн тодорхой ...го урдаа табинхай.

...шан гээд, ямар аргаар эдэнэр ...й һү шэмэ дээшэлүүлжэ шада...һэн түрүүн тэдэнэр һаалиин ...ы бүхы хүдэлмэрилэгшэдые — ...шад, мал адуулагшадһаа эхи... фермые даагша, тоо бүридхэгшэ ...рнь ехэ һү һааһанайнь түлөө ...иальна талаар урмашуулна, ...һөө гадуур һү һаахадань нэмэл...лөөһэ үгэнэ. Хоёрдохёор, һаа... мал оролдосотойгоор бэлшээгдэ... үдхэдэ адагынь 15—16 час ...агдана, тиихэдэ бэлшээрээ ...жэ, малаа ходо үзүүр ногоондо ...на бшуу. Гурбадахяар, тэдэнэр ...эээ оролдосотойгоор адуулхын...жуугаар гидролизно дрожжоор ...улагдаһан һолоомоор эдеэлүүл...эрбэмид нэмэжэ үгэнэ.

— Гидролизно дрожжогүйгөөр ...ай һү шэмэ иимэ ехээр нэмээ...эргагүй, — гэжэ совхозой һаа...ц хэлсэдэг болонхой.

Гадна гүрэндэ һү ехээр худалдаха зорилгоор тэдэнэр хэмэл һү бэлдэжэ, туганнуудтаа уулгажа, үдхэн һүеэ арьбална ха юм. Имагтал эдэ бүгэдын ашаар тус совхоз гүрэндэ һү худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб үни дүүргэһэн байна бшуу.

Энэ совхозой һаалишад, малшадай дүй дүршэл манай газетэдэ тодорхойгоор бэшэгдэһэн. Тиимэһээ тэдэнэрэй хүдэлмэриин онол аргые бүгэдын шадабари болгохо гээшэ үйлэдбэриин управлениүүдэй, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, мэргэжэлтэдэй, тэндэхи партийна организацинуудай мүнөөдэрэй дайшалхы хэрэг болоно.

Зунай бэлшээриин зохид сагые зү...

НОГООНОЙ ШЭМЭТЭЙДЭ ҺҮНЭЙ ҺАБА БИЛТАРАГ!

...бөөр хэрэглэжэ, адууһа малайнгаа ашаг шэмэ дээшэлүүлжэ байһан ажахынууд үйлэдбэриин управлени бүхэндэ бии. Гүрэндэ һү худалдалгаар республикаяа гэдэргэ татажа, хамагһаа гээгдэһэн Хяагтын үйлэдбэриин управленидэшье үльгэр жэшээ абамаар ажахынууд ушарна. Жэшээнь, Сэлэнгын совхозойхид һаалиингаа мал һайнаар адуулхынгаа хажуугаар мүн лэ гидролизно дрожжо ехээр хэрэглэнэ. Эндэ үдэртөө 10 тонно иимэ тэжээл совхозой түбтэ бэлдэгдэжэ, самосвал автомашинаар һаалиин фермэнүүдтэ зөөгдэнэ.

— Гидролизно дрожжоор һолоомо буйлуулжа, үнеэдтэ үгэхэдэ айхабтар ехэ ашатай. Бидэнэр энэ тэжээл бүхэли зундаа бэлдэжэ гарахабди,— гэжэ совхозой главна зоотехник нүхэр Соколов мэдүүлнэ.

Мүн энэ совхозойхид нэгэ газартаа хэмэл һү хуурайгаар бэлдэжэ, баһал фермэнүүдээр зөөжэ, туганнуудта уулгадаг гуримтай болонхой.

Теэд эдэ түрүү ажахынуудтай зэргэлжэ байдаг аад, дүй дүршэлыень халан абадаггүй, урдынхидаал адли гүрэндэ һү худалдаха уялгаяа хангалтагүйгөөр бэелүүлжэ байһан ажахынууд захаһаа дайралдана.

«Дзержинский» совхозтой хаяа хадхажа, Бэшүүрэй совхоз оршодог. Теэд мүнөө хүрэтэр энэ совхоздо гидролизно аргаар һолоомо буйлуулха, хэмэл һү бэлдэхэ гэхэ мэтэ хүдэлмэри хүсэд һайнаар эмхидхэгдээгүй байшоо, һаалишад, малшадай дунда социалис мүрысөөн ёһоор ударидагданагүй. Энэл шалтагаанһаа боложо, тус совхоз гүрэндэ һү худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб һаял хахадлажа байна ха юм. Совхозой директор нүхэр Козлов хэзээ хүрэнэрһөө жэнээ абажа, ажал хэрэгээ һайжаруулха юм гэжэ асуухаар, үйлэдбэриин управлениин, тэндэхи парткомой зүгһөө зохихо хэмжээ абахаар болоһон.

Тэрэшэлэн Сэлэнгын совхозтой зэргэлээд Пограничнэ совхоз байрладаг. Эдэ хоёр ажахынуудай арга боломжонь адли, зүгөөр ажалайнь дүн хоёр ондоо байха юм. Хэрбээ сэлэнгынхидэй гүрэндэ һү худалдаха түсэбөөр дүүргэхээ байхада Пограничнэ совхозойхид тэрэнээ һаял хахадлажа байна. Иимэ жэшээнүүд олон.

Олохон ажахынуудта үнеэдэй һү шэмэ дээшэлүүлхэ, үдхэн һүеэ арьбалжа, бэлэдхэлэй пунктда ехээр тушааха хэмжээнэй абтаагүй байһан ушарһаа республикамнай гүрэндэ һү худалдаха хахад жэлэй түсэб дүүргэхэ талаар бэрхэшээлтэй байдалда оронхой. Хэрбээ эдэ үдэрнүүдтэ колхоз, совхоз бүхэндэ һү һаалтаар, гүрэндэ тушаалгаар «Дзержинскиин» совхозойхидой дүй дүршэл нэбтэрүүлбэл, гээгдэлһээ гаража болохомоор.

Тиимэһээ ажахы бүхэн үнеэдые һайн бэлшээритэй зуһаландa гаргажа, үдэр һүнигүй адуулха, үдын һаалтые бэлшээри дээрэнь үнтэргэхэ талаар яаралтай хэмжээ абаха шухала. Түрүү ажахынуудай жэшээгээр гидролизно дрожжоор буйлуулһан һолоомон бардаа нэгэ газартэ бэлдэжэ, һаалиин үнеэдтэ таһалгаряагүй үгэхэ эрилтэ табигдана. Мүн хэмэл һү бэлдэжэ, туганнуудта уулгаха арга боломжо ажахы бүхэндэ бии.

Адууһа малай ашаг шэмэ дээшэлүүлжэ, һү ехээр һаажа байһан һаалишад, мал адуулагшадые материальна талаарнь урмашуулха, нэмэлтэ түлөөһэ үгэхэ гурим ажахы бүхэндэ тодорхойлжо, нарииваар баримталха, тэдэнэрэй дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гээшэ шиидхэхы удха шанартай.

Нүхэд һаалишад, мал адуулагшад! Зунай бэлшээриин дүрбэ һарада үнеэн бүриһөө 1.000 килограмм һү һааха гэһэн социалис мүрысөөндэ оролсожо, һү һаалтяа үдэрһөө үдэртэ дээшэлүүлжэ, гүрэндэ һү худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб амжалтатайгаар бэелүүлэе!

„Дзержинский" совхозойхидой дүршэл бүгэдын шадабари болог лэ.

Гүрэндэ һү худалдаха хахад жэлэй түсэб заабол дүүргэхэ гээшэ ажахы бүхэнэй арюун уялга

ШАНДА ХҮРТЭГШЭД

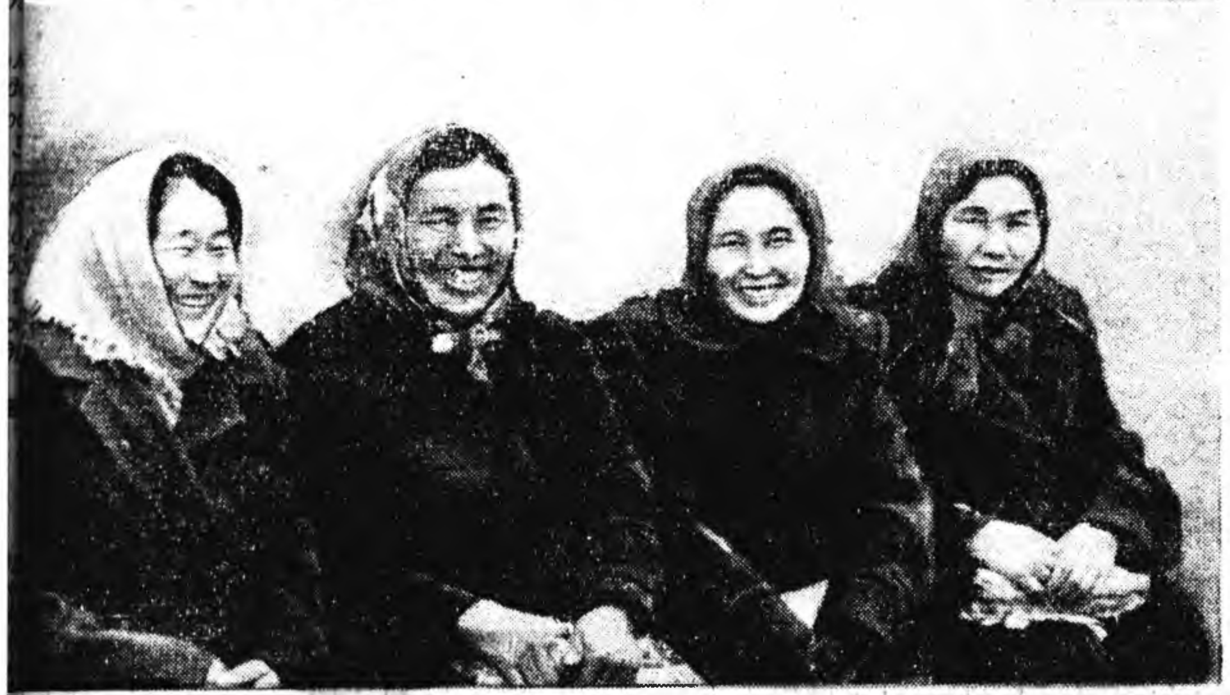

...арл Марксын нэрэмжэтэ кол...ой һаалишад ехээр һү һаада...раа суда һараһаар үнинэй. Тэ...түрүүшүүлэй эгээл эрхимынь ...алис Ажалай Герой Ныльжит ...санова болоно. Энэ нүхэр үни ...ан һаалишанаар хүдэлхэ зуу... түсэбтэ даалгабаряа дүүргээ... гэжэ огто байгаагүй юм.

...нэ жэлдэшье һайнаар ажалла... Үнгэрһэн табан һарын турша... үнеэн бүриһөө 1000 гаран литр ...һаагаад байна. Иимэ үндэр үрэ ...туйлаһанайнгаа түлөө нүхэр Жалсанова управлениин түрүү һаалишадай суглаанда хабаадажа, үнэтэ бэлэгээр шагнагдаа һэн.

Тус ажахын һаалишад Цырэнда Будажанова баһал 1000 гаран литр һү үнеэн бүриһөө һаанхай. Мүнөө үдэртөө үнеэн бүриһөө 8—9 килограмм һаажа байна. Һаалишад Дулма Цырендоржиева, Добуда Доржиева гэгшэд һайн, амжалтатай. Эдэ гурбан һаалишад мүн лэ тэрэ суглаанда хабаадажа, шанда хүртэһэн бэлэй.

А. СУРМАЧ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хяагтын үйлэдбэриин управлениин түрүү һаалишад ...Жалсанова (баруун гарһаа) Ц. Будажапова, Д. Цырендоржиева, ...Доржиева. **Авторай** фото.

ЗОРИҺОНДОО ХҮРЭХЭЛ

Үнгэрһэн табан һара соо һаалишадай хэһэн ажал хүдэлмэриин дүн согсологдобо. Баян голой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозойшье һаалишад баһал хэмнай түрүүлбэ, хэмнай гээгдэбэ гээшэб гэжэ дуулажа ядан хүлеэжэ байһан байха.

Январь—май һаранuудта хамтадаа 18300 гаран литр гэхэ гү, али даажа абаһан 15 үнеэдэй толгой бүриһөөнь 1226 литр һү һаажа шадаһан Елизавета Содномова бусад нүхэдөө бултынь ахижа гарашабал даа. Гэхэ зуура, нүхэр Содномова гансашье колхоз соогоо бэшэ, үшөө Баргажанайнгаа үйлэдбэриин управлениин һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ илажа, нэгэдэхи һуури эзэлбэ.

Энэ колхоздо хүдэлдэг республикын суута һаалишан нүхэр Цындыма Гундуновна Дашиева Елизавета Содномовае дүй дүршэлөөр бэрхэ һаалишан болгон һургаһан багшань юм. Теэд багша һурагша хоёр мүрысөөндэ урилдажа, хэниинь илагша ааб? Цындыма Гундуновна мүнөө жэлдэ үнеэн бүриһөө 3100 литр һү һааха уялга абаа һэн.

— Һайса бодожо үзөөб. Энэ жэлдэ үнеэн бүриһөө һү һаалгаа 3500 литртэ хүргэжэрхихэдөөл болохо шангиб. Теэд шадабарил мэдэхэ юумэ бээзэ,— гэжэ нүхэр Содномова мэдүүлнэ.

Энэ янзаараа, шанга эрмэлзэлтэйгээр, шадамар бэрхээр хүдэлөө хадаа, Елизавета Содномова зориһондоо лаб хүрэхэ байха. Мүнөө энэ нүхэр зунай бэлшээриин үедэ үнеэн бүриһөө 1000 гаран литр һү абаха гэһэн мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоод, сагаан эдеэ дэлгэрүүлхын түлөө тэмсэжэ байна.

Б. БУДАЕВ.
«Баргажанай үнэн» газетын хүдэлмэрилэгшэ.

Калининай нэрэмжэтэ колхоз (Вахмерство) 250 га газарта хартаабха тарижа дууһаад, 40 гектар газарта капуста (20 га), редискэ, морковь, һонгино, саахарай свёкло, үгэрсэ, помидор июниин 15-да тарижа дууһаха гэжэ Владимир Беляевай бригада аһан шадалаараа оролдоно. Тус бригадада унинэй хүдэлдэг Анна Мешенина, Анна Мочалкина, Анна Бушуева гэгшэд илангаяа шалгарна. Зураг дээрэ: капустын рассада һуулгажа байхыень харуулна.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

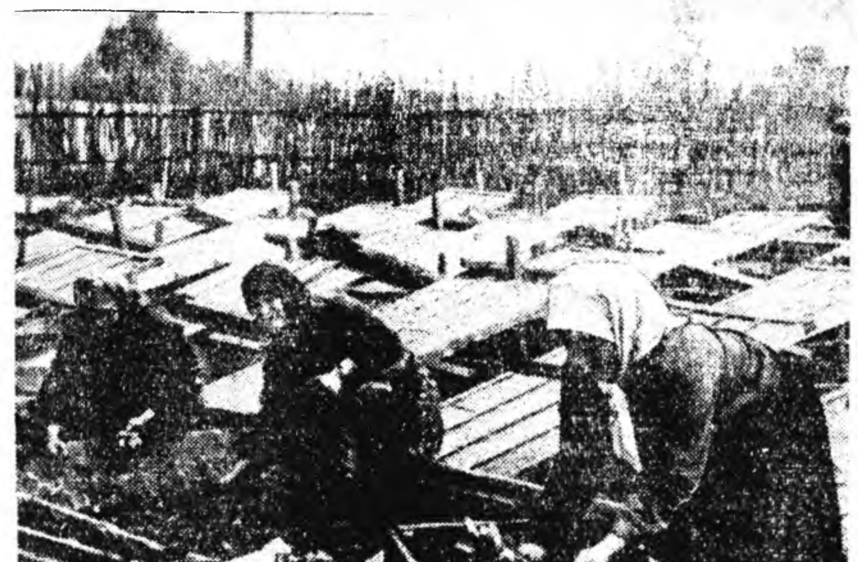

НИИТЫН ҺҮРЭГЭЙ „ХАРУУЛШАН"

Үглөөгүүр бүри эртэ үргэн талаар үдхэн манан тунаад, зүүн тээһээ тэнгэриин хаяа һаял улайжа байба. Түбэй һаалиин фермын мал адуулагша Захарды Назмеев морёо үни хада эмээллэжэ унанхай, үхэр малаа мөөрэлдүүлһээр үглөөнэй һэрюун һэбшээ өөдэ гэшхүүлжэ ябана.

— Энэ хүн фермын үнеэдые долоодохи жэлээ таһалгаряагүй адуулжа ябана. Дааһан ажалдаа ехэ дуратай, ехэ оролдосотойшье юм,—гэжэ фермые даагша П. Д. Сыбденов Захардые магтана.

Нурбо Дондокович энэ хэлээшээ баталан, фермэдэ һү һаалиин үдэрһөө үдэртэ нэмэжэ байһан график харуулна. Хэрбээ үнеэдэй һая зунай бэлшээридэ гараад байхада, эндэхид бүхыдөө 964—980 литр гэхэ гү, али үнеэн бүриһөө 5—5,5 литр һү һаадаг һаа, мүнөө энэ тоонь 1500—1550 литртэ хүрөө. Ондоогоор хэлэбэл, июниин эхээр үнеэн бүриһөө үдэртөө 7—8 литр һүн абтана.

— Манай Захарды малаа ехэл шадамараар адуулдаг юм. Үдэрэй шанга халуунда үнеэдээ хаагуур бэлшээжэ, хүйтэн хура бороодо хаана оруулжа байлгахаяа һайн мэдээд ябадаг гээшэ. Тэрэнэй малаа муугаар адуулаһаань һү һаалимнай иимэ ехээр нэмэхэгүй һэн,—гэжэ һаалишадшье Назмеевые магтанад.

Үнэхөөрөө Захарды Назмеев Саяаһай совхоз соогоо дүршэлтэй бэрхэ малшан гэжэ дэмы суурханагүй. Тэрэ үнеэдээ ногоотой бэлшээри байнал гээд зүндэнь туужархёод һуудаггүй, газараа зохидоор хубаарилжа, тэрэнээ сүүдхэ сүүдхээр һэлгүүлэн ногооень эдюулдэг. Бүхы бэлшээрээ зургаан ондоо таһалаад, нэгэ газартаа сүүдхэ соо малаа бэлшээжэ, нүгөөдэдэнь абаашадаг.

Захарды гансашье малаа һайнаар харууһалаад, эдеэлүүлээд, үһалаад байдаг бэшэ, һаалишадай ажалые ходо хинан шалгажа, хэрэгтэй болоо һаань туһалжа байдаг. Хэн нэгэн һаалишанай үнеэдээ дутуу һаагаа һаань гү, али ажалдаа хожомдожо ерээ һаань, намда хамаатай бэшэ гээд абяагүй «арбан шүдэ хам» ябадаггүй, фермэдэ ажалай гурим эбдэгшэдые шангаар шүүмжэлжэ, олоной урда улайлгадаг.

З. ИВАНОВА.

Түнхэнэй үйлэдбэриин управлени.

ХАНИ ЁҺОНОЙ ОРШОН БАЙДАЛДА

Н. С. ХРУЩЕВ И. БРОЗ ТИТОТЭЙ ХӨӨРЭЛДЭБЭ

ЛЕНИНГРАД, июниин 8. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев Югославиин Федеративна Социалис Республикын Президент, СКЮ-гэй генеральна секретарь И. Броз Тито хоёрой хоорондо уулзалга болобо. И. Броз Тито КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретариин, Советскэ правительствын уряалаар мүнөө үедэ Ленинградта ерээд байна.

Үни удаан саг соо үргэлжэлһэн хөөрэлдөөнэй үедэ нүхэд Н. С. Хрущев болон И. Броз Тито хоёр ороной али алиндань хамаатай олон асуудалнуудаар һаналаа абалсаа. Политическэ, экономическэ, соёл культурын болон бусад һалбаринуудаар совет-югославска харилсаан амжалтатайгаар хүгжэжэ байна гэжэ хоёр талаһаань тэмдэглээд, хоёр ороной арадуудай аша туһада Советскэ Союз болон Югославиин Федеративна Социалис Республика хоёрой хоорондохи хани ёһоной холбоо саашадань бэхижүүлхэ, али бүхы талын холбоо барисаа хүгжөөхэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсэбэ.

Нүхэд Н. С. Хрущев болон И. Броз Тито уласхоорондын коммунис болон хүдэлмэришэнэй хүдэлөөндэ хабаатай шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэбэ. Эб найрамдал, демократи болон социализмын түлөө тэмсэжэ байһан бүхы түрүү хүсэнүүдэй нягта жагсаалай ехэ удха шанартай байһаниие тэмдэглээд, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ, хүн түрэлтэнэй шухала аша туһада дэлхэйн коммунис хүдэлөөндэ тохёолдоһон бэрхэшээлнүүдые дабаха, аха дүү коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудые нэгэдүүлхэ, нягта жагсаалтай болгохо хэрэгтэ марксизм-ленинизмын гол ёһонуудые баримталан коммунис болон хүдэлмэришэнэй парти бүхэн өөһэдынгөө хубитые оруулха ёһотой гэжэ эдэнэр онсолон тэмдэглээ.

СССР СФРЮ хоёрой хоорондохи али бүхы талын харилсаа совет болон югослав арадуудай шухала аша туһада таарана, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал, демократи болон социализм мандуулха хэрэгтэ туһатай байна гээд хоёр талаһаа хөөрэлдөөнэй болохо үедэ тэмдэглэгдээ.

Югославиин талаһаа СКЮ-гэй ЦК-гай гэшүүн, СФРЮ-гэй Гадаадын хэрэгүүдэй талаар гүрэнэй секретарь Коча Попович, СКЮ-гэй ЦК-гай гэшүүн, СФРЮ-һээ СССР-тэ байдаг онсо ба бүрин эрхэтэ элшэн сайд Цвиетин Миятович, СФРЮ-гэй Президентын генеральна секретарь Богдан Црнобрня гэгшэд, совет талаһаа—КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн В. С. Толстиков, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүндэ кандидат Г. И. Попов, КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин гэшүүн Г. И. Козлов аха дүү хани ёһоной, үнэн зүрхэнэй оршон байдалда үнгэрһэн энэ хөөрэлдөөндэ хабаадалсаа.

Сибирьтэ болоһон хани халуун уулзалга

Амаралтын үдэр хүндэтэ айлшан Вальтер Ульбрихт, ГДР-эй партийна болон гүрэнэй ажал ябуулагшадтай, КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай РСФСР-тэхи Бюрогой түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо А. П. Кириленкотэй, Красноярай хизаарай, мүн Красноярск городой партийна болон советскэ организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй Дивногорск аяншалба. Воскресени... үдэр байбашье һаань, эршэтэ ажалай хаба замханагүй. Элһээр ашаалагдаһан самосвал машинанууд удаа дараалан һубарилдана, хүсэ ехэтэ экскаваторнуудай моторой таршагаанаха абяан таһалданагүй. Эндэ хэгдэжэ байһан бүхы ажал хуу онһожоруулагданхай.

Вальтер Ульбрихт, тэрэниие удэшэжэ ябалсагшад Енисей мүрэнэй зүүн эрьеһээ баруун эрьедэнь плотинын бетонно хаалта дээгүүр машинаар гарабад. Дивногорскын хэдэн мянган ажалшад Енисей мүрэнэй эрьедэ сугларанхай. Совет-немец хани барисаанда, эб найрамдалда, Никита Сергеевич Хрущевой, Вальтер Ульбрихтын хүндэдэ зорюулагдаһан амаршалгын үгэнүүд сууряатана.

Вальтер Ульбрихттай, ГДР-эй партийна ба гүрэнэй ажал ябуулагшадтай уулзалгада зорюулагдаһан Красноярска ГЭС-эй барилгашадай митингые партиин Дивногорско горкомой нэгэдэхи секретарь М. К. Ралло нээбэ. Энэ митинг дээрэ барилгын главна инженер, Социалис Ажалай Герой К. И. Смирнов, баруун эрьеын гол барилгануудай управлениин комплексно бригадые даагша И. Н. Доброшевский, тэһэрэлгэ хэдэг хүдэлмэриин участогай начальник А. Н. Калинина гэгшэд үгэ хэлэбэ. Үгэ хэлэгшэд Вальтер Ульбрихтын, мүн бусад немец ханинарай Советскэ Союзда айлшаар ерэһэн ушар совет болон немец арадуудай аха дүүгэй хани барисаае саашадань бүри ехээр бэхижүүлхэ байһан тухай тэмдэглээ.

Удаань СЕПГ-гэй ЦК-гай гэшүүн, архитектурын академиин президент, профессор Герхард Козель Красноярска гидро-электростанциин барилгашадта хандан үгэ хэлэбэ.

Профессор Герхард Козель Ураал болон Сибирьтэ зохёон байгуулхы ажалай үргэн дэлисые хаража, гайхан баясан байһан тухайгаа мэдүүлбэ.

Митинг дээрэ КПСС-эй ЦК-гай президиумэй гэшүүн А. П. Кириленкын үгэ хэлэхые удаан үргэлжэлһэн нэрьему ехэ альга ташалгаар угтаба.

— Хүндэтэ нүхэд барилгашад, алдарта Дивногорск городой ажалшад, — гээд нүхэр А. П. Кириленко үгөө эхилбэ.

Манай хүндэтэ айлшад — Германиин нэгэдэмэл социалис партиин Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь, ГДР-эй Гүрэнэй Советэй Түрүүлэгшэ, совет арадай хүндэтэ хани нүхэр Вальтер Ульбрихт, тэрэнэй һамган Лотта Ульбрихт, тэдэнтэй сут ябалсаһан Германиин Демократическа Республикын партийна болон олониитын ажал ябуулагшад мүнөөдэр зургаадахи үдэрөө баян дэлгэр Сибирьтэмнай айлшалжа ябана. Тэдэнэй ябаһан лэ газарта: Новосибирскдэ, Эрхүүдэ, Братскда, мүнөө эндэ Красноярскда совет хүнүүд өөһэдынгөө айлшадые эгээл дүтын хани нүхэд мэнгеэр угтажа байна.

Эндэ, Сибириин энэ газарта хэдэн мянган совет хүнүүд айлшадаа угтаба. Аха дүү арадаймнай түлөөлэгшэдэй ябаһан лэ газарта —заводуудта, барилгануудай дээрэ, научно-шэнжэлэгын институдуудта,— немец нүхэдаймнай манай ороодо һонирхоһон бүхы юумысэнь дууһыень харуулхын тула үнэн зүрхэнһөө оролдоно. Совет арад айлшадаа иимэ хани халуунаар хүндэлхэдөө тэдээндэ айхабтар ехэ инаг дуратай байһанаа харуулна гээшэ. Манай Коммунис парти совет хүнүүдые интернационализмын үзэл сурталаар, ажал болон эб найрамдалай аша туһада үнэн сэхэ байхаар, Германиин Демократическа Республикын арадта инаг дуратай ба хүндэтэй байхаар совет хүнүүдые хүмүүжүүлнэ. Мүнөө эндэ, таанадай урда хүндэтэ айлшадаа хани халуунаар угтаһанайтнай түлөө таанадта, бүхы сибириинхидтэ партиин Центральна Комитедэй үмэнэһөө ехэ баясхалан хүргэхэ байнаб.

Үнгэрһэн эдээхэн хэдэн хоногой туршада манай айлшад олон предприятинууд дээрэ ябажа хараба. Тэдэнэр Свердловск городто Советскэ Союзай эгээл ехэ Уралмаш заводые хараһан байна. Манай партиин хүсэлөөр байгуулагдаһан наукын түб болоһон Новосибирск городто турбогенераторна завод хараа. Танай баян дэлгэр хизаарые саашадань хүгжөөхын тула научно-шэнжэлэлгэ хэжэ байдаг хэдэн мянган элитэ эрдэмтэд мүнөө тэндэ хүдэлмэрилнэ.

Манай айлшад Сибириин газардайдаар аяншалха зуураа, байгаалиинь гоё һайханаар һонирхоһон байна. Уржадэр бидэнэр Байгал далай дээрэ ониообди. Тэрэниие байгаалиин үзэсхэлэнтэ һайхан шэмэг гэжэ хэлсэдэгынь зүб. Үсэгэлдэр бидэнэр совет-барилгашадай бодхооһон дэлхэй дээрэхи эгээн ехэ гидроэлектростанци — Братска ГЭС хараабди. Мүнөөдэр манай айлшад Дивный хадануудаар хүреэлэгдэһэн Дивногорскын алдарта ажалшадтай уулзажа, Красноярска гидроэлектростанциин хоёрдохи ехэ барилгатай танилсаба. Энэ барилга ойрын жэлнүүдтэ дүүргэгдэжэ, энээнһээ урдань баригдаһан бүхы станцинуудһаа томо, дэлхэй дээрэ эгээл ехэ хүсэтэй электростанци болохо байна.

Энэ уулзалгатаяа дашарамдуулан, таанадта, мүн танаар дамжуулан Дивногорскын бүхы ажалшадта хүсэ ехэтэ Енисей мүрэниие хазаарлагшадта манай партиин Центральна Комитедһээ, мүн Никита Сергеевич Хрущевһөө халуун зүрхэнэй амар мэндэ хүргөөд, таанадай ажабайдалда ба ажал хэрэгтэтнай шэнэ, бүри ехэ

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта)

![Москвахаа мэдээсэл]

Москвахаа мэдээсэл

НҮХЭР ИОСИП БРОЗ ТИТО ЛЕНИНГРАД ЕРЭБЭ

ЛЕНИНГРАД, июниин 8. (ТАСС). Югославиин Федеративна Социалис Республикын Президент Иосип Броз Тито һамгантаяа, тэдэнэртэй хамта ябалсаһан хүнүүд мүнөөдэр Хельсинкиһээ Ленинград самолёдоор ерэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев, Ленинградай партийна болон совет организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд нүхэр Иосип Броз Титые, Югославиин бусад айлшадые аэродром дээрэ угтаба.

Вальтер Ульбрихт—Омскдо

ОМСК, июниин 8. **(ТАСС-ай тусхай корр.).** Германиин Социалис Нэгэдэмэл партиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь ГДР-эй Гүрэнэй Советэй Түрүүлэгшэ Вальтер Ульбрихтые ГДР-эй партийна болон гүрэнэй бусад ажал ябуулагшадые, мүн КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай РСФСР-тэхи Бюрогой түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо А. П. Кириленко болон совет бусад нүхэдые городой хүдэн зуугаад ажалшад мүнөөдэр аэродром дээрэ угтаба.

Омскын хүдөөгэй облгүйсэдкомой түрүүлэгшэ П. М. Григорьев болон СЕПГ-гэй ЦК-гай гэшүүн, ГДР-һээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд Рудольф Детлинг үгэ хэлээ.

Джавахарлал Неругэй дурасхаалда

Москвагай олониитын түлөөлэгшэдэй суглаан болобо

МОСКВА, июниин 8. (ТАСС). Советскэ Союзай һайн үнэн хани, мүнөө үеын гайхамшагта гүрэнэй ажал ябуулагша Индиин премьер-министр Джавахарлал Неругэй дурасхаалда зорюулагдаһан Москвагай олониитын түлөөлэгшэдэй суглаан Союзуудай байшангай колонно зал соо мүнөөдэр болобо.

Гадаадын оронуудтай хани барисаа, культурна холбоо байгуулха совет обществонуудай союзай президиумэй түрүүлэгшэ Н. В. Попова суглаае нээбэ.

СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо А. Н. Косыгин Индиин агууехэ хүбүүнэй дурасхаалда үгөө зорюулба.

СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, Индиһээ Советскэ Союзда байдаг элшэн сайд Трилоки Н. Кауль, СССР-тэ байдаг дипломатическа түлөөлэгэнүүдые хүтэлбэрилэгшэд суглаан дээрэ байлсаа.

Индиин Республикаһаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд Трилоки Н. Кауль, Эб найрамдал хамгаалха совет комитедэй түрүүлэгшэ Н. С. Тихонов, Ази болон Африкын оронуудтай талархалтын совет комитедэй түрүүлэгшэ Мирзо Турсун-заде, Бхилайн металлургическа заводой проектын главна инженер Б. В. Воеводин болон бусад үгэ хэлэбэд.

Москвагай олониитын түлөөлэгшэдэй суглаан Индиин Республикын президент Сарвапали Радхакришнанда, Индиин премьер-министр Лал Бахадур Шастрида, мүн Индиин олониитын организацинуудта телеграмма эльгээбэ.

РСФСР-эй уран зохёолшодой союзай правлениин пленум нээгдээ

КРАСНОДАР, июниин 8. **(ТАСС-ай корр.).** Мүнөө үеын хүдөө нютагуудай байдалые зохёол соогоо зураглан харуулха асуудалнуудые РСФСР-эй уран зохёолшодой союзай правлениин пленум зүбшэн хэлсэжэ эхилээ.

РСФСР-эй уран зохёолшодой союзай правлениин түрүүлэгшэ Л. Соболев оролто үгэ хэлэбэ. Мүнөө үеын литературада хүдөө нютагуудай байдал яажа харуулха тухай элидхэл Л. Якименко хэбэ.

Тус пленум гурбан үдэрэй туршада үргэлжэлхэ юм.

Сибирьтэ болоһон хани халуун уулзалга

(Түгэсхэл. Эхиниинь 1-дэхи нюур та)

амжалта туйлахые хүсэхыемни зүбшөөгыт. Энэ трибуна дээрэһээ үгэ хэлэгшэд эндэтнай боложо байһан ажалай баатаршалга, дэбжэлтэ тухай, ойрын жэлнүүдтэ таанадай ашаглалтада оруулхаяа байһан асари ехэ барилгынтнай удха шанар тухай тэмдэглээ. Манай совет хүнүүд, тусхайлан хэлэбэл, сибириинхид айлшадтаа, нүхэр Вальтер Ульбрихтда Германиин Демократическа Республикын газар дээрэ социализм байгуулха хэрэгтээ эгээл ехэ амжалтануудые туйлахыень хүсэһэн байна.

Социалис хани барисаанай бүхы нүхэдтэ, тусхайлбал, Германиин Демократическа Республикада социализм байгуулхынь тула манай парти, нүхэр Н. С. Хрущевой хүтэлбэри доро КПСС-эй Центральна Комитет, бүхы совет арад бүхы шадалаараа туһална. Хүндэтэ немец айлшадаймнай Совет орон дотор аяншалһан энэ ушар КПСС СЕПГ хоёрой хоорондохи үнэн зүрхэнэй хани барисаае саашадань улам бэхижүүлхэ байһандань бидэндэ ямаршье һэжэг байхагүй. Манай орон ГДР хоёрой хани барисаан хадаа бидэнэй өөһэдынгөө нүхэдтэ социализм байгуулгадань туһалха хэрэгтэмнай үзэл бодолой, политическэ ба экономическа талааршье туһа нэмэри боложо үгэхэ юм. Манай нүхэд бэрхэшээлтэ тэмсэлэй түрүү зэргэдэ, ондоогоор хэлэбэл, империализмтай зэргэлэн социализм байгуулна. Тиигэбэшье, тэдэнэр бүхы бэрхэшээлнүүдые дабан гаража, урдаа табигдаһан зорилгонуудаа амжалтатайгаар шиидхэнэ.

Энэ митинг дээрэ сибириинхидтэй суг хамта Германиин Демократическа Республикын газар дээрэ социализм байгуулха талаар асари ехэ зорилгонуудаа дүүргэхэ хэрэгтэнь айлшадтаа эгээл ехэ амжалта хүсэхэ байнаб.

Советскэ Союзай, Германиин Демократическа Республикын арадуудай хоорондохи эбдэршэгүй хани барисаан мандаха болтогой!

Германиин социалис нэгэдэмэл парти, манай хани нүхэр Вальтер Ульбрихт түрүүтэй тэрэнэй Центральна Комитет мандаха болтогой!

Советскэ Союзай алдарта Коммунис парти нүхэр Н. С. Хрущев түрүүтэй тэрэнэй Центральна Комитет мандаха болтогой!

Удаан үргэлжэлһэн альга ташалга үшөө дахин зэдэлбэ. Вальтер Ульбрихт микрофоной дэргэдэ ерэжэ, иигэжэ хэлэбэ:

Хүндэтэ нүхэр Кириленко!

Хүндэтэ нүхэд—Красноярска ГЭС-эй барилгашад!

Германиин хүдэлмэришэд, таряашадай түрүүшын гүрэнэй бүхы ажалшадай, Германиин Демократическа Республикын хүдэлмэришэд, таряашад, эрдэмтэд болон технигүүдэй нэрэһээ таанадые үнэн зүрхэнһөө амаршалнаб.

Манай гүрэн — Германиин Демократическа Республика — эб найрамдалда дуратай Германиин түрүүшын гүрэн байһан тула немецкэ империализм ба милитаризмай немецкэ газар дээрэһээ хэзээдэшье дай үүдхэхэгүйн түлөө тэмсэхэ гэһэн зорилго урдаа табинхай. Хүдэлмэришэн ба таряашанай засагай тогтоһон газар дээрэ эб найрамдалай политикын бата бэхи үндэһэ һуури байгуулагданхай. Бидэнэр империалистнууд болон фашистнуудай засаг үгы хээд, эб найрамдалай, демократиин, социализм байгуулгын политикын бата бэхи үндэһэ һуури байгуулаабди.

Германиин Демократическа Республика Советскэ Союз түрүүтэй социалис лагериин имагтал нэгэ хубинь байжа, өөрынгөө түүхэтэ зорилгые дүүргэжэ шадаха байна. Манай партиин, демократическа Германиин национальна фронтын ба манай правительствын политика, манай арадай хүсэл зорилго Советскэ Союзай эб найрамдалай түлөө политикатай, бүхы дэлхэй дээрэ бата бэхи эб найрамдал байгуулхын түлөө совет арадай тэмсэлтэй гүйсэд тааралдана гээшэ.

Бидэнэр, наһажаал хүнүүд дэлхэйн хоёр дайниие үзэһэн байнабди. Тэрэ хоёр дайнай үедэ бидэнэр—коммунистнууд Германиин империализмда эсэргүүгээр тэмсээ һэмди. Бидэнэй зориһон зам тон бэрхэшээлтэй, манай тэмсэл хүшэр хүндэ байгаа. Хэды тиимэ байбашье, Агуухэ Октябриин социалис революциин ашаар, Совет гүрэнэй хүсэ шадалай ашаар дэлхэйн хоёрдохи дайнай үедэ Германиин империализм бута сохигдожо, социалис лагерь байгуулагдаһан байна.

Бидэнэр зургаадахи үдэрөө Сибириин газар дайдаар аяншалжа ябанабди. Ульбрихт тэрэнэй нүхэд Сибирьтэ дурлашаба ёһотой гэжэ баруун гүрэнүүдтэ хэлсэнэ ёһотой. Энэ бодото дээрэ зүб, тиимэшье гээшэ. Таанадай энэ хизаарта, Ленинэй сүлэлгэндэ ябаһан газарнуудта Лениндэ дурасхаалай хүшөө болохо дэлхэйн асари ехэ электростанцинуудые барижа байһыетнай харахадаа, айхабтар ехээр баясан гайханабди. Энэмнай юун гээшэб? Сибирь дэлхэйн бүхы арадуудта жэшээ харуулна гээшэ: Советскэ Союз гидроэлектростанцинуудые бариха талаар дэлхэй дээрэ түрүү һуури эзэлнэ. Энэ туйлалтаартнай бидэнэр таанадые үнэн зүрхэнһөө амаршалнабди.

Үсэгэлдэр бидэнэй Красноярск ерэхэдэ, бүхы үйлсэнүүдтэнь хүн зон дүүрэн, ехэ баяр баясхалантайгаар бидэниие амаршалаа. Бидэнэр баһал тиимэ баяртайгаар тэдээндэ ГДР-эй ажалшадай зүгһөө амаршалга хүргөөбди. Мүнөөдэр тэрэл амаршалгаяа таанадта — Красноярска ГЭС-эй барилгашадта хүргэнэбди.

Хуушан Сибириие мүнөө үеын промышленность ба индустриин түб болгохо талаар таанад туйлай ехэ ажал хээд байнат. Имагтал таанад, гидростанцинуудые баригшад Сибирьтэ наука техникын талаар ехэ хубилалтын үндэһэ һуури байгуулнат. Таанад бүхы Советскэ Союзай урагшаа түргөөр дабшаха хэрэгтэ туһална гээшэт. Энэ хэрэгайтнай түлөө таанадта гансахан совет хүнүүд бэшэ, харин бүхы социалис гүрэнүүдэй ажалшад һайниие хүргэнэ. Юуб гэхэдэ, Советскэ Союзай экономическа хүсэ шадалһаа эб найрамдал байгуулга, капитализмые социализмын экономическа талаараа илаха хэрэг сүм дулдыданал. Мүн тэрэшэлэн таанадай туйлалтанууд Баруун Германиин хүдэлмэришэн ангида тон ехээр нүлөөлнэ гээшэ. Мүнөө Баруун Германиин хүдэлмэришэд болон таряашад ехэ ехэ капиталис монополи ба помещигүүдээр дарлан мүлжүүлэгдэнэ.

Советскэ Союзай эб найрамдалай түлөө политика ябуулдаг байһаниинь Баруун Германиин хүдэлмэришэн анги улам һайнаар ойлгодог боложо байна. Тэдэнэр баһал эб найрамдал байгуулхые хүсэдэг, үһөөгөө абахын түлөө политикада дурагүйлхэдэг. Тэдэнэр Баруун Германиин зарим бүлэгүүдэй хүсэдэг дай һүйдхэхэ политикатай эбсэдэггүй.

Вальтер Ульбрихт Советскэ Союзда ошоод Баруун Германи тухай муугаар хэлээ гээд, Баруун Германиин капиталис хэблэл эдэ үдэрнүүдтэ бэшэһэн байна. Энэмнай тиимэ бэшэ буу зэбсэг ехээр гаргахын түлөө хүдэлдэг муу хүнүүд—капиталистнууд, Гитлерэй генералнууд Баруун Германида бии гэжэ бидэнэр һайн мэдэнэбди.

Баруун Германида мүн һайн хүнүүд бии. Тэдэнэр дайнда, атомна буу зэбсэгтэ эсэргүүгээр тэмсэдэг ажалшад болоно. Бидэнэр тэдэ ажалшадтай нэгэ аминбди. Буу зэбсэгэй түлөө хүдэлдэг капиталистнууд, Гитлерэй генералнууд—бүхы арадуудай дайсад. Буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрээ гүйсэдөөр хуряаха хэрэгтэ зорюулагдаһан Советскэ правительствын, мүн Никита Сергеевич Хрущевой эдэбхи үүсхэлэй, эб найрамдалда дуратай советскэ политикын бүхы хүн түрэлтэндэ аша туһатай байһые Баруун Германиин ажалшадай улам ехээр ойлгодог болохо байһанда бидэ гүнзэгыгөөр этигэнэбди.

Германо-советскэ хани барисаанай уг зорилгын Баруун Германида илаха байһанда бидэ этигэнэбди.

Хүндэтэ нүхэд!

Танай Енисей — тон һайхан, хүсэ ехэтэ мүрэн. Таанад энэ мүрэниие коммунизмын аша туһада хүдэлгэжэ эхилээ. Энэтнай айхабтар ехэ туйлалта гээшэ.

Бидэнэр таанадай асари ехэ зорилгонуудаа бэелүүлхэ хэрэгтэтнай шэнэ амжалта туйлахыетнай хүсэнэбди. Энэ агуухэ хэрэгтэ өөһэдынгөө хубитые туйлай ехээр оруулжа байһан танай залуушуулда амжалта туйлахыень илангаяа ехээр хүсэнэбди. Энэ һанамжаяа хүсэлдүүлэн, таанадые «Хани барисаан» гэһэн үгөөр амаршалнабди!

Германиин Демократическа Республикын ба алдарта совет арадуудай аха дүүгэй хани барисаан мандаха болтогой!

Советскэ Союзай баатар Коммунис парти, Нэгэдэхи Секретарь, манай хүндэтэ нүхэр Никита Сергеевич Хрущев түрүүтэй тэрэнэй Центральна Комитет мандаха болтогой!

Митинг дээрэ Лотта Ульбрихт Дивногорскын эхэнэрнүүдтэ хандан, богонихон, үгэ хэлээ.

Митингдэ хабаадагшадай нэрьемэ альга ташалган доро Вальтер Ульбрихт немец, совет арадуудай аха дүүгэй хани барисаанай һүлдэ тэмдэг болгон, научна коммунизмын үндэһэ һуури табигша—Карл Марксын бюст Красноярска ГЭС-эй барилгашадта үгэбэ. Митингдэ хабаадагшад немец нүхэдтээ хамта партиин гимн — «Интернационал» дуулаба.

Энэ үдэр Вальтер Ульбрихт, тэрээнтэй суг ябалсагшад Красноярск городой бусад барилга, предприятинуудтай танилсаа.

М. ГЕРАСИМОВ, Д. ИОХИМОВИЧ, А. САШИН,
(ТАСС-ай тусхай корр.).

Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой коллектив Яруунын аймагай совхозуудта шефскэ ехэхэн туһаламжа хүргэжэ байна. ЛВРЗ-гэй капитальна барилгын таһагайхидай бригада Иисэнгын совхоздо 150 үнеэдэй байха байра барижа, хараалһан болзорһоон урид дүүргэхэ зорилготой. Зураг дээрэ: (зүүн гарһаа) барилгашад Анатолий Скоробогатов, Владимир Бурлаков, барилгын хүдэлмэритэй танилсахаяа ерэһэн совхозой парткомой секретарь Б. [illegible] Эрдынеев, барилгашан Леонид Умаров, барилгашадай бригадир Федор Николаевич Зацепин, барилгашад Леонид Лубник, Владимир Шарук, Георгий Михайлович Зверев гэгшэд хүдэлмэри тухайгаа хөөрэлдэжэ байна.

Г. ТОКМАКОВОЙ фото

АБАҺАН УЯЛГАЯА МАРТАНАГҮЙ

Городой промышленна предприятинуудай коллективүүд социалис уялгаяа дүүргэн, мал ажалай байра бариха, хабарай тарилга үнгэргэхэ хэрэгтэнь шефтээ абаһан ажахынуудтаа горитой туһаламжа хүргэнэ.

Гээгдэжэ ябаһан колхоз, совхозуудай экономико хүгжөөлгэдэнь тодорхой туһаламжа хүргэхэ, хүдэлмэришэд болон хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй холбоо барисаа бэхижүүлхэ гэһэн үүсхэл гаргаһан локомотив-вагон заһабарилгын заводой коллектив «Комсомольский», Иисэнгын, Яруунын совхозуудые энэ жэлэй эхеэр шефтээ абажа, юу хэхэ, ямар туһаламжа хүргэхэ тухайгаа зүбшэһэн байгаа. Тиихэдээ тэдэнэр малай байра, хүдөө ажахын машинануудые заһабарилха мастерской бариха, запасной частьнуудые хэхэ гэжэ хараалһан юм. Тэрэ гэһээр хэдэн һара үнгэрбэ. Шефүүд энэ туршада юу хэһэн, ямар туһаламжа хүргэһэн, абаһан уялгаяа хэр зэргээр дүүргэжэ байна гээшэб?

ЛВРЗ-гэй бүлэг хүдэлмэришэд Яруунын үйлэдбэриин управлениин «Комсомольский» совхоздо ошожо, дулаасуулгын түхеэрэлгэ гахайн гурбан байрада тодхобо. Мүн тус совхоздо баригдахаар хараалагдаһан машинно-тракторна мастерскойн барилга-хабсаралгын ажал хэгдэжэ байна. Заводой капитальна барилгын таһагай Л. А. Козловскиин даадаг барилгашадай бригада энэ мастерской барижа эхилэнхэй. Слесарь, сантехник, бетонщик, штукатурщик болон бусад мэргэжэлтэй хүдэлмэришэдһөө бүридхэгдэһэн бригада ехэ ажал дүүргээ. Мүн хүдэлмэришэдэй үшөө нэгэ бригада Иисэнгын совхоздо ошожо, үнеэдэй хоёр байра барижа эхилээ. Хабарай полевой хүдэлмэриин үедэ горитой туһаламжа хүргэгдөө. Механизатораар хүдэлхэ 15 хүн совхозуудта эльгээгдэһэн байгаа.

Городой промышленна олон предприятиин коллектив тус заводой үүсхэлые дэмжээд, колхоз, совхозуудые шефтээ абажа, хэрэгтэй туһаламжа хүргэнэ. 834-дэхи барилга-хабсаралгын поездын коллектив Улаан-Үдын үйлэдбэриин управлениин Эрхирэгэй совхоздо гараж бариха гэжэ харааланхай. Тэдэнэр гаражай техническэ документаци зохёожо, барилга-хабсаралгын ажал дүүргэжэ байна. Шубуудай фабрикын тэжээл буйлуулдаг цехтэ вентиляци тодхогдоо, совхозой нэгэдэхи отделениин теплицэдэ дулаасуулгын түхеэрэлгэ хабсаргагдаа. Совхозой техникэ заһабарилха хэрэгтэ саг үргэлжын туһаламжа хүргэгдэнэ. Поездын техническэ хүдэлмэришэд совхоздо ошожо, техникын хойноһоо зүб харууһа эмхидхэхэ талаар хэрэгтэй заабари үгэнэ.

Судна заһабарилгын заводой Яруунын үйлэдбэриин управлениин Нарһатын совхозой ажабайдалтай танилсаад, оньһожоруулагдаһан [illegible] бариха гэжэ шиидэһэн байгаа. [illegible] нөө тэрэнэй техническэ документаци бэлэдхэгдээд, һаяын сагта тоо[illegible] ригдажа эхилхэнь.

Түмэр замай Улаан-Үдэ станциин локомотивна депогой хүтэлбэриш[ад] шэд болон партийна комитедэй [illegible] хэлые һайшаамаар. Өөһэдынгөө [illegible] сөөр колхоздо химическэ лаборатори эмхидхэхэ гэжэ тэдэнэр хараалаад, хэрэгтэй түхеэрэлгэ, прибор, химикат[ууд]дудые худалдажа абаба. Кабанскын үйлэдбэриин управлениин «[Путь] к коммунизму» колхоздо түхеэрэ[г]хэ лабораториин зарим хэрэгсэл [h]тэндэ эльгээгдээ.

Полевой хүдэлмэриин халуун сагые һайнаар үнгэргэхые оролдо[жо] байһан хүдөөгэй ажалшадай культурна эрилтые хангаха гэжэ шефүүд оролдоно. Олон коллективүүдэй агит[бригада]нууд полевой стан, мал ажалай ферма, гүүртэнүүдээр ябажа, концерт харуулна, лекци уншана.

Т. НАСЫРОВ.

ХАМТЫНГАА ХҮСӨӨР...

Мебельнэ, модо болбосоруулгын комбинадай коллектив хүдөө ажахые ашаг ехэтэй болгохо зорилго бэелүүлхэ хэрэгтэ шадал соогоо туһална. Өөһэдынгөө арга боломжые хараадаа абажа, шефтээ абаһан «Коммунизм» колхоздоо ямар туһаламжа хүргэхэ байһанаа тодорхойлбо. Комбинадай түлөөлэгшэд колхоздоо хэды дахин ошожо ерээ. Тиихэдээ ямар туһаламжын хэрэгтэй байһые, өөһэдынгөө зүгһөө юу хэжэ шадаха байһанаа колхозой түлөөлэгшэдтэй зүбшэһэн юм.

Манай шефтээ абаһан Улаан-Үдын үйлэдбэриин управлениин «Коммунизм» колхоз ажал хэжэ шадаха хүнүүдээр олон, өөһэдын кадрнуудтай. Тиимэһээ бидэнэр механизаторнуудаар хүдэлхэ хүнүүдые тэндээ эльгээдэггүй, харин материальна туһаламжа хүргэхөөр харааланхайбди.

Хүдэлмэришэдэй шефскэ туһаламжа үзүүлхэ түсэб колхозой зүгһөө һайшаагданхай. Ямар юумэнэй колхоздо хэгдэхэ, тэрэнэй болзор ямар хүдэлмэриин түлөө хэнэй харюусаха байһаниинь тэрэ түсэб дотор хараалагданхай. Комбинат модо хюреэдэхэ рама заһабарилжа колхоздо үгэхэ, фрезернэ үрэмдэлгын станогуудые заһаха юм. Колхоз столярна мастерской бариха түсэбтэй. Энэ мастерскойе хэрэгтэй түхеэрэлгээр комбинат хангаха юм. Хүдэлмэришэд харуулан ойлгуулха агитаци эмхидхэхэ хэрэгтэнь колхоздо туһалаа, саашадаашье туһалха. Мүн хүдэлмэришэдэй, колхознигуудай хамтын хүсөөр шэнэ клуб бариха гэжэ хэлсэгдээ. Комбинат колхоздо трактор эльгээжэ, клуб бариха модо таллуулан шэрэхэнь. Гадна барилгын модо хюреэдэжэ үгэхэ, малай байрануудта дулаасуулгын түхеэрэлгэ тодхогдохо байна.

Манай модоно дархашуулай бригада гахай шахан таргалуулха совхоздо энэ хабартаа теплицэ хэжэ эльгээгээ. Бидэнэр теплицэ барилгые ударна хэрэг гэжэ сонсоод, болзорһоонь хоёр долоо урид хэһэн байнабди.

Ю. ЛИТВИНЦЕВ.

УРЯАЛЫШНИ ДУУЛААБДИ, ЗАМАЙ ЗАЛУУРШАН

Ороной суута хартаабхашан В. И. Кузнецовой жэшээгээр

Манай совхозойхид, тусхайлан хэлэбэл, хартаабха тарижа ургуулхаар эмхидхэгдэһэн оньһожоруулагдаһан звеномнай 100 гектар газар даажа абанхай. Энэ газарнай яһала үрэжэлтэй һайн. Зүгөөр уһалагдадаггүй. Энээнииень хараада абан, үбэлэй үедэ саһа тогтоохо, шииг нойто барижа абаха тухай зарим тэды хүдэлмэри хэгдэһэн. Тиигээдшье хабар эртэ саһан горитойгоор өроһон, мүн һүүлээрнь бороо хура яһала элбэгээр ороһон байна.

Байгаалиһаа, сагай уларилай элдэб хубилалтаһаа дулдыдангүйгөөр, шадамар, оролдосотой ажал хүдэлмэриин ашаар хартаабхын баян ургаса хуряаха зорилго табяа һэмди. Үргэн дэлгэр орон доторнай жэшээтэ ажалаараа суурхаһан хартаабхашан В. И. Кузнецовой уряа бэшэг, тэрэнэй даадаг звеногойхидой дүршэл тухай һаяшаг газетэдэ уншажа, бүри эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллахаар зоригжообди. Машина туршалгын түбэй станциин энэ эрхим хартаабхашан баян дүй дүршэл тухайгаа бодото баримтанууд дээрэ этигэмээр хөөрэжэ үгэбэ. Тиигээд шэрүүн хүйтэн уларилта Сибириин эрхэ байдалдашье хартаабха ехээр ургуулжа болохо, бидэнэр мүрысэжэ ажаллая гээд уряалһаниинь һайшаалтай.

Хартаабха тариха агротехникын бүхы эрилтэнүүдые тон наринаар сахяад байбал, амжалта туйлагдаха гээд ойлгонхойбди. Тиигэжэ энэ газарнай хабар гүнзэгыгөөр хахалагдаа. Удаань хоёрдохёо дахин гүнзэгыгөөр, хүрьһыень зөөлэн һайнаар элдүүрилхын зорилгоор хахалагдаһан байна. Урда урдын жэлнүүдтэ һайса үтэгжүүлэгдэһэн газартань гектар бүхэнэй 3 центнер минеральна тэжээл оруулагдаа. Тиихэдээ нэгэ центнер аммиачна селитрэ, 2 центнер суперфосфат холижо хэгдэһэн. Газарайнь хүрьһэ һайса шанаржуулхын тула 15 гектарта хамтадаа 2 мянга гаран тонно шэбхэ таргагданхай.

Газарай хүрьһэнэй һайса халаһан хойно, таарамжатай дулаан үе сагыень нэгэшье үдэрөөр уридшалан, хожомдуулангүйгөөр хартаабха тарибал, баян ургаса сохом хуряагдаха гээд олон жэлэй дүй дүршэл дээрэһээ тодорхойлогдонхой. Иигэжэ майн 21-һээ 30 хүрэтэр тарилгаяа дүүргээ һэмди. Хартаабха таридаг машинамнай эрхимээр заһабарилагдаһан байжа, голодоһо гаргаха ушар тохёолдоогүй. Машинын биратайгаар заһабарилагдаагүй дээрэһээ зарим газарта хартаабха таригдангүй үлэшэхэ ушар урдань тохёолдодог һэн. һүүлдэ, хартаабхын эшын ургажа гараһан хойнол харахада олохон нүхэн хооһон үлэшэһэн байха. Харюусалгагүйгөөр иигэжэ ажаллагшад хартаабха биратайгаар абахагүй бшуу.

Хартаабхын эрхим һайнаар ургаха үедэ элдэб бурьтаг үбһэн ехэ һаад тойбо ушаруулдаг. Тариһанайнгаа һүүлээр хоёр—турба хоноод байхадань газараа борнойлообди. Саашадаа бурьтаг үбһэнэй тарасые адаглажа байгаад, үшөө хоёр дахин борнойлогдохо. Мүн зуруud хоорондын элдүүрилгэ, культиваци, шоройень обоололго хоёр, гурба дахин хэгдэхэ юм. Зуруud хоорондын элдүүрилгэ хэхэтээ хамта га бүридэ 2,5 центнер хараатайгаар нэмэлтэ минеральна тэжээл оруулагдаха.

Звенодомнай хамта 5 хүн. «ДТ-54» түхэлэй нэгэ трактор, «МТЗ-50», «МТЗ-5» түхэлэй хоёр трактор, хартаабха таридаг хоёр машина, хартаабха малтадаг «К-3» түхэлэй хоёр комбайн, хоёр культиватор, нэгэ хэды борной харюусалгадаа даажа абанхайбди. Хартаабха тариха, малтаха үедэ үшөө хоёр трактор нэмэжэ үгтэдэг.

Шэбхэ гаргахаһаа эхилээд, хартаабха тариха, зуруud хоорондын элдүүрилгэ хэхэ, нэмэлтэ минеральна тэжээл оруулха, хартаабха малтаха хүдэлмэри дууһан оньһожоруулжа, га бүхэнэй 90 центнер гэхэ гү, али бүхыдөө 9 мянган центнер хартаабха хуряажа абаха уялгатайбди. Энээнээ заабол бодотоор бэелүүлхэ дүүрэн арга боломжотойбди, бэелүүлхэшье байнабди.

Урма хэшээлтэйгээр бидэнэр ажалланабди. Юуб гэхэдэ, центнер хартаабха бүхэнэй 90 мүнгэ, түсэбөө дүүргэбэл, центнер бүхэнэй 10 мүнгэ нэмэжэ абахаар ажалай түлөөһэн тогтоогдоо. Түсэбһөө гадуур абтаһан центнер бүхэндэ звеногой гэшүүд 20 килограмм хартаабха абаха байна. Элдэб гаргашануудые багадхаад байхада мүн лэ урмашуулга хэгдэхээр хараалагданхай.

Эдеэ хоолдо ородог, мүн малай эрхим тэжээл болодог хартаабха элбэгжүүлхэ мүрысөөндэ бүхы хартаабхашад оролсоёл гээд уряалнабди.

А. СОЛОВЬЕВ, звеное даагша,
Ю. ТЯПКИН, Н. ЛЫСКОВЦЕВ, В. СОЛОВЬЕВ, трактористнууд,
З. ФРОЛОВА, хартаабхашан.
Шергинскэ совхоз.

А. ШАДАЕВ

„ХАТАН“ ТУХАЙ ДОМОГ

1

Хабарай наранай халуун элшын алтан шэрхэ аргамжатан, «Босо һарьдагай» үбсүүн дээрэ адхарбашье, нюдэ һаргама, сахилма сагаан малгайнь сайбалзаһан зандаа.

Тэндэһээ залтаа зэргэдэ һууһан «Зөлтой» үндэрэй хойто хормой даран үргэн дэлюун «хатанай» мойл хара талмай хабтайн нэмжынэ. Эндэ һүни, үдэр илгаагүй, эсэшэ сусашагүй булад хуягта амбан бухын зоходоон хүдөө тосхониие хүнхинүүлэн, хүбдэ нойрһоонь һэргээнэ.

Булад хуягта «бухые» хазаарлан жолоодогшо хэнэй хүбүүн, хэн гээшэ ааб гэжэ һонирхоходо, шаб гэһэн шамбай бэетэй, айл аймаг соогоо сууда гараһан, эрхим кукурузашан Павел Аюшеев болоно.

Жолоодогшын газарайнгаа хярхаг мужаада хүрэхэтэй тэндэ дүтэлэн:

— Амар сайн!—гэжэ малгайгаа дүмэн үндэгэд гүүлэбэб.

— Сайн, сайн!—гэжэ ябадал дундаа харюусаад, булад хуягта «бухаяа» зогсообо.

— Павел Жанчипович та болохо гүт?

— Мүн даа, мүн бэеэрээ,—гэжэ нэгэ бага гайхангяар харюусаба.

Амар мэндэ андалдан, ажал хүдэлмэриин ябаса тухай хөөрэлдэн гэхэдээ, үни удаанай танил тала шэнгеэр аба абаһаар абалсашабабди.

— «Хатамнай» ямба ехэтэйхэн бэзэ?—гэбэб.—залуу нүхэр, та минии хэлэгшэ «ямба» гэһэн үгые гажа буруу бү ойлгогты. Эрилтэ ехэтэй гэһэн ааб даа.

— Тон ойлгосотой. Эндэ тайлбарилһанай үлүү. «Адар томо онгосо хайбада дэлисэ ехэтэ тамаралга хэрэгтэй»—гэһэн ородой оньһон үгэ бии ха юм даа. Хэлэһэнтнай зүбтэй! Тэрэмнай яаха аргагүй ямбатай ааб даа,—гээд нүхэр Аюшеев бодолгодо эзэлэгдэн байһаар:

— Байза, урданай харанхы мунхаг сагта энэ «хатан» хуушанай Россида һууриншa болохо зорилготой ерэһэн аад, һайнаар угтажа шадаагүй дээрэһээнь, «үбэлэй хүйтэн таты-татай, үжэнгир үмхэй байдал татай-тэты!» гэжэ наадалаад, хормой хотоёо хумин, хойшогүй хулжан, оро сараагүй хоргодоо гэһэн юумэл,—гээд эльгэ хатаба.

— һа-һа... «Үжэнгир үмхэй байдал!» Тон зүб даа! «Саг сагтаа, сахилза хүхэдөө» Урданай харанхы мунхаг байдал мултаран талиижа, суута солото Советскэ Союзай коммунизмын алтан богоһо алхан орожо байһан үедэ, «хатан» абгаймнай хэшэг ехэтэй дахинаа бусажа бууд, манай орон нютагай үргэн дэлюун дэбисхэр дээрэ, набша намаагаа найман тээшэнь намилзуулан надхуулан, альганай шэнээн газарта арбан бухал, хормойн зэргын газарта хорин бухал бодхоон жэрылгэжэ байна бшуу даа. Тиимэ һайхан һанал сэдьхэлтэй «хатаниие» хэн хүн альган дээрээ бүүбэйлхэ болоноб? Та, кукурузашад!

— Хэлсээн юун байхаб! Гэшхэһэн хүлөө урилангүй, гэтэһэн нюдөө сабшалангүй зогсожо, хүндэ ехэтэй «хатанаа» тоорогто газарта һуулгангүй, тооһото гараар барингүй, хоёр һуга дороһоонь дүнгэжэ ябаха манай, кукурузашадай, уялга болоно,—гээд Павел халуун охитойгоор хөөрэжэ эхилбэ.

— Байза, дүрбэн жэл үнгэрхэнь гү даа. Танай нютагай болохо кукурузашан Бальжин Патахинов «полиингоо хатанай» тамһаа ямһаанайнь зангилаае тайлажа шадаагүй дээрэһээ, тэрэнһээ хахасашоо һэн гү даа?

— Тиимэшье байжа болоо,—гэжэ Аюшеев саашань бодонгүй сэхэ уруунь табижархиба.

— Тэрээндэ та зэмэтэй болоно хат?—гэжэ хэлэ амынь хүдэлгэхөө зорюута асуубаб.

— Би гү? Яагаад?!—гэжэ огсомхоноор асууба.

— Гэгээн сагаан үдэр байтар мэлзэхэ аалта? Яагааб даа, дүрбэн жэлэй саада тээ нүхэр Патахиновай «полиин хатантай» эбэеэ ололсоод һуужа байха үедэнь та тэрэнииень һүниин хулгайшандал саб шүүрэжэ абаад, хүндэтэй дээрэ хүлеэн, садашагүй сагаа ногоогоороо садхаан, бүри мүһэн хангажа, татаһаа таһаршагүй, матаһаа хухаршагүй, танил тала болонхой байна бэшэ аалта?

һа-һа...

— һэ! Эндэ би юуштэйбиб? һайн дураараа бидэнэр нүхэсэбэшье, түрүүнэй жэлдэ бишье баһа дүй дүршэлгүй дээрэһээ шууд хазаараа барьяад һуушан алдаа һэм. «Яалтай, ямар хэмжээ абалтайб»,—гэжэ үдэрэй һанаан, һүниин зүүдэн болобоб. Нэгэ арга һүбөөр нюусын оньһо, шэжэмэй түлхюурэй оншо бариһаар, энэ боложо ерэбэб даа,—гээд сарбуу гарайнгаа часы үлэ мэдэгээр хараадхихадань, ажалынь һамшаажа байналтайб гэжэ бишье баһа яарашабаб.

— Тиимэл хүндэ хүшэр байдалда орохотой ябаһаар олон нүхэдэйнгөө халуун туһаламжаар, арюун зам дээрэ гараа бэлэйб. Нэгэ хүн—хүн. Хоёр хүн—зон гэжэ һанаандаа хадуужа абаа һэм,—гэжэ нэмэбэ.

— Зүб даа, зүб! Олоной хүсэн ехэ! Эбтэй эетэй шаазгай барасые барижархиха шадалтай юм гэжэ арадай хурса үгэ хүүр бии агша.

Ялбама сагаан хурьганай нооһон мэтэ манан газар тэбэрин һуунагтан байһанаа, дурата дурагүйгөөр талмай-полиһоо хахасан, аали намдууханаар һарьдаг мундаргын хабирга өөдэ мүлхин гараад, зогдороороо шобхо оройнуудыень шударан, шударан байһаар, хурсахан дэгээ аагуудтань дэгээдэлдэжэ, нэгэ харахада азаргын дэлһэндэл доошоо һанжана.

Энэ үедэ хүбшэ тайга талаһаа хонгёо хоолойтой хүхы шубуунай хүхюун хүгжэм һэбигдэн ерэбэшье, тала хээрээр тамаран ябаһан тракторнуудай дүнгинэмэ абяанда залгигдан, гэнтэ жажаггүй болошобо.

Хайшаашье харахада тэб тэгшэ «Тудхал» гэжэ уужам тала хээрээр тяран, һүрэг олон хонид ногоон дээгүүр сайбалзан бэлшэ бэлшэһээр кукурузын полиин хярхаг зубшай үнгэржэ ябабад.

Тэрэ һүрэг хонидые хасардан ябаһан, гартаа гүрэмэл һур ташуууртай, гэлиин хара хазаар мориин дээрэ хэсыд гэжэ ташаабшалан һууһан үндэр наһатай үбгэн мориноойнгоо гэшхэдэл зогсоон, нюдөө уйтан болгон байжа, хажуу тээшээ халюухайдан, шэртэн харана.

— Нюдөөр харамаар үбһэ хулһагүй, зүүшье хаяа хада олдомоор, яагаашье гоё һайхан бамбагар газар гээшэб! Хүнэй обтомоор, тэбэреэд хэбтэһэйб гэмээр лэ! Намартаа ургали гээшые удхажа абахаар газар даа,—гээд, шэхээ шагнаархан һууһаар:—Энэ жэлдэ хүхы шубуун хэзээ хэзээнэйхиһээ хүгтэйгөөр донгодобол хүрьһэтэ дэлхэймнай хэшэгээ ехээр дэлбэрээхэнь гээшэ ха.

Удангүй үбгэжөөл шугы бургааһа уруу шурган орожо ябаһан һүрэг хонидойнгоо хойноһоо оодоргобо.

— Үбгэн хүнэй үгэ юрөөл болтогой!—гэжэ Аюшеев булад хуягта агтынгаа ябадал дунда харюусаад гээгдэбэ.

Павел Аюшеев кукурузашанай нангин, алдарта нэрэ зэргэдэ хүртэһөөр дүрбэдэхи хабараа угтаха зуураа, энэ үнгэрһэн саг соогоо жэтһээ жэлдэ управлени соогоо хододоо түрүү һуури эзэлжэ ябана. Ажал хүдэлмэриингөө ами һүлдые алдуугүйгөөр адха соогоо адхажа шидаа гээшэ. Ехэхэн дүй дүршэлтэй болобошье, тэрээн дээрээ тогтонгүй, агротехникые улам саашань шудалхын хойноһоо шармайн оролдоно. Гэрэйнь богоһо алхам ороһоор нэн түрүүн стол дээрэ дэлгээтэй элдэб олон журнал, газетэнүүдые обёорхот.

5

Үнгэрэгшэ үбэл кукурузынгаа талмай дээрэ 1700 тонно хониной хохир холисотой нaг шэбхэ гаргаад, эртэ хабараар шэбхынгээ шиигэ табяадуйдэ, түсгаар оньһото машинаар нэгэ жэгдэхэнээр тараасагаагаад, һүүлдэнь балуураар үтилэн, тэгшэрүүлжэрхёо юм. 50 гектар талмай дээрэ аммиак холисотой уһа сасажа, тэжээл үгэжэ шадаа.

— Би дүү хүбүүн Гришатаяа бодобо, һуушье суггаа хүдэлмэрилдэгби. Кукурузашадай түсгаар һургуули хоюулангаа дүүргээд, бэе бэеһээ халааналаа залган абажа байгаад ажаллагшабди. Ганса намарай хуряалгын үедэ звеногойгоо гэшүүдые хэрэглэгшэбди даа,—гэжэ Павел хөөрэбэ.

Мүнөө жэлдэ газарай хүрьһэнэй гүйсэд арбан хоёр градус хүрэтэр дулаасахада, тарилгаяа эхилээ.

Нёдондо жэлдэ Түнхэн соогоо үзэгдөө харагдаагүй кукурузын үндэр ургаса хуряажа, ногоон набшаһаарнь силос дараһанаа, үбэлэй нюргандa мянга гарамгай эбэртэ мал, хони ямаадые шэмэтэ хоолоор тэдхэжэ гараа һэн. Гадна 900 тонно силос бэшэ бэшэ фермэнүүдтэ үгэһэн байна.

Республикын эрхим кукурузашадай нэгэниинь болоһон Павел Аюшеевэй хэлэһэн үгэ ажал хэрэгһээ хэзээдэшье алгасадаггүй гэжэ түнхэнэйхид магтанад.

«Манай звено энэ жэлдэ 140 гектарай талмай дээрэһээ гектар бүхэнэй табан зуун центнер ногоон набша шанар һайнтайгаар хурнан абаад, эбэртэ малаа ама хооһон байлгангүй һүн сүүгаан булаг дэбэргэхын түлөө оролдохобди» гэжэ Павел Жанчипович олоной урда найдуулан тангариглана.

Ямба ехэтэй «хатан» тухай домог үргэлжэлһөөр.

Түнхэн.

...й комсомолой ...элэй ойдо

АЖАЛДАА АБЬЯАСТАЙ, НАЙР НААДАНДАА ЗУГААТАЙ

...МАД КОМСОМОЛШУУДАЙ НЭГЭН

...н оной үеые мүнөө са... сасуулан харахада ...hанагдаха байгаа бэзэ. ...гаан бандидуудай үлэг... хаа-яа бултагад гэхэ ...эг байгаа. Манай эндэ ...тогтожо байhан түрүү... урдын баяд, ноёд, ... хуули ёhондо эсэргүү ...идхалга ябуулжа бай...жэ.

... революциин түлөө тэм... дэргэдэ жагсаhан үзэл ...эй, шэн зоригтой за... бэшэ байhан. Тусхай ... Бадма Намжилович ...Буряадай түрүүшын ком... нэгэн. Энэ нүхэр мүнөө ...гай Загаhата нютагта

...жилович 1922 ондо бо... Дурна зүгэй революцион... ...лай съездын делегат ... Нүхэр Намжилон залуу ...комсомолой хүдэлмэридэ ... хабаадалсажа, шэнэ ...хёон байгуулха хэрэгтэ ...тые нилээд оруулалсаhан байха. РКП-гэй ЦК-гай Дальбюрогой дэргэдэхи хизаарай партийна hургуули дүүргэhэнэйнгээ hүүлээр РКСМ-эй Байгалай үмэнэдэхи губкомой инструктораар, удаань комсомолой Агын айкомой секретаряар хүдэлөө hэн.

1923—1924 онуудта Бадма Намжилович Хоринн аймагта хүдэлхэдөө, тус аймагай хүдөө нютагуудта комсомолой түрүүшын ячейкэнүүдые байгуулалгада хабаадалсажа, горитой хүдэлмэри ябуулалсаа.

Хори гаран оной үеэр Буряадай түрүүшын комсомолшууд арад зоной дунда соёл гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулха, хүнүүдые үзэг бэшэгтэ hургаан болбосоруулха, шажанда эсэргүү хүдэлмэри эмхидхэхэ талаар ехэхэн ажал ябуулhан байха. Тэрэ тоодо нүхэр Намжилон энэ хэрэгэй эхи табигша ябалсаа.

Ахамад комсомолшуудай ажал хэрэгүүдэйнь намтар ургажа ябаа эдир залуу үетэндэ үльгэр жэшээ боложо үгэнэ.

Н. ХАЗУЕВ.

Алла Мария хоёр 1957 ондо арбадахи класс дүүргээд, Буряадай барилгын управлениин 1-дэхи СМУ-да орожо, штукатураар ажаллажа эхилhэн юм. Эдэ комсомол басагад мүнөө ажалhаа таhарангүй Томско инженерно-барилгын институтда hуралсана. Зураг дээрэ: (баруун гарhаа): ВЛКСМ-эй гэшүүд А. Перминова, М. Афанасьева.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

БУЛТАНАЙ ОМОГОРХОЛ

БАРГАЖАН тосхонhоо холо бэшэхэнэ хүнэй нюдэндэ торомоор добуун дээрэ, избёосхоор будагдаhан бишыхан хүшөөтэй аха дүүгэй хүүр орошодог юм. Элдин зунай сагта эндэхи залуушуул, пионернүүд, саб сагаан саhан шэнги толгойтой, таахада, хуушанай хубисхалшад талын хэшэг —үнгын сэсэг асаржа, тэрэнэй үмэнэ табидаг hэн. Тиихэ зуураа малгайгаа абажа, абяа шэмээгүй зогсоходоо. «Эндэ революциин түлөө унаhан Белокопытов А. П., Гаськов Ф. И., Касеньев И. Е., Меньшиков И. Е., Плеханов А. Т., Романова И. И., Семенов Н. Е., Фомин Н. Н., Ширяев М. М., Янкеев И. М. гэгшэд мүнхэ нойроор нойрсоно»,— гэhэн бэшэг уншадаг.

Буряадай комсомолой, дүшэн жэлэй Бүхэсоюзна комсомолой Ленинэй нэрэтэй болоhоор мүн лэ дүшэн жэлэй гүйсэhэнэй ойн баярта зорюулагдаhан Баргажанай комсомолшуудай тусхай баяр ёhололой пленумдэ хабаадагшад haяхана тэрэл хүүрэй дэргэдэ суглараа. Хэзээшьеб даа тэмсэлэй долгёор эбхэрhэн энэ голой hэбшээн доро улаан тугууд намилзаа.

«Танай хэрэг хэзээдэ мүнхэ», «Дэмы шуhаа адхаагүйт», «Ленинэй агууехэ хэрэгэй түлөө, танай хэрэгэй түлөө тэмсэлээ hуларуулхагүйбди»,— гэhэн тангаригай үгэнүүд Баргажан голой түрүүшын эдэ арбан комсомолшуудай хүүрэй үмэнэ зэдэлээ.

1920 онhоо хойшо ВЛКСМ-эй гэшүүн Петр Николаевич Эдинг суглараагшадта хорёод оной үймөөтэ саг, тэрэ үеын комсомолшуудай тэмсэл тухай hонирхолтойгоор, зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэмөөр хөөрэжэ үгөө.

«Ленинэй хэрэгтэ үнэн сэхэ ябагты, унаhан аха нүхэдэйнгөө хэрэг нэрэ хүндэтэйгөөр үргэлжэлүүлэгты»,— гэжэ тэрэ баранине уряалаа.

Тэрэ хэрэгыень хэр үргэлжэлүүлжэ, коммунизм байгуулха талаар ямар амжалта, илалта туйлажа, түрэл партидаа туhалжа байhан тухайгаа hүүлдэнь пленум дээрээ Баргажанай комсомолшууд хөөрэлдөө.

Баргажанай хүдөөгэй комсомолой комитедэй секретарь Климент Бадмаев эдэл хэрэгүүд тухайнь пленумдэ элидхээ.

Аяар 2296 хүнүүд Баргажан нютагта Ильичэй түрэл дүрсэтэй улаахан билет үбсүүндээ хадагалжа ябадаг. Энэ ехэ дайшалхы, өгсөм дорюун, хүсэл түгэс үетэнэй хэhэн ажал ямар нэгэн ажалай баатаршалгын поэмэ мэтэ! Тэдэнэй залуу, хүсэтэ гарнуудай шэдитэ бүтээлнүүд — баранай омогорхол...

Аргадын совхозой комсомолка, haалишан Дулма Лыгденова, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой Цыцик Санхарова, Надежда Глязева тухай hураг суу холуур таранхай.

Дэрээнэй хонишод Люба Гомбоева, Мария Цыренова, Катя Бадмаева гэгшэд 100 эхэ хонинhоо 90—93 хурьга абажа, үнгэрэгшэ үбэлэй халуун хаhа үнгэргөөл.

Тогтон хэлэбэл, аймагай комсомолшууд хонин ажахые шефтээ абажа, мал ажалай энэ тон шухала hалбарие хүгжөөлгэдэ бага бэшэ хубитаяа оруулаанхай, оруулханьшье hэжэггүй. Үнгэрэгшэ үбэл 400 гаран залуушуул, тэрэ тоодо 239 комсомолшууд хурьга абалсаа.

15 үнеэ даажа абаад, жэлэй эхинhээ хойшо үнеэн бүриhөө 1221 литр hү салгидуулhан Елизавета Содномова юугээрээ манай үеын герой бэшэб? Карл Марксайнгаа нэрэмжэтэ колхоз соо бэшэ, харин бүхы аймаг соогоо энэ комсомолка түрүүлээ.

haяхан дүүрэhэн хабарай тарилга дээрэ нормоёо 230—250 процент дүүргэжэ, хүдөөгэйнгөө комсомолой комитедэй Хүндэлэлэй грамотада, мүнгэн шанда хүртэhэн Василий Будаев тухай дурдангүй байлтай аал?

...Олон даа шударгы комсомолшууд, суутай даа ажал хэрэгээрэ, Баргажанайнгаа голдо эдэнэр — эсэгэ, ахanарайнгаа баатарлиг хэрэгүүдые үргэлжэлүүлэгшэд, алдар габьяаень арьбадхагшад. Саашадаашье үргэлжэлүүлхэл, арьбадхахал! Энээн лэ тухай пленум дээрэ халуун сэдьхэлhээ үгэ хэлэгшэд тогтоо. Мүн аймагай центртэ тус баясхаланта ойдо зорюулагдаhан спортивна наадануүд, hорёонууд болоо.

Б. БУДАЕВ,
«Баргажанай үнэн» газетын хүдэлмэрилэгшэ.

Улаан-Үдын локомотивна депогой инструментальна цехтэ эрхим hайн хүдэлдэг коммунис ажалай ударник, токарь Борис Анцифиров гансал ажалаа хараад ябадаг бэшэ, харин цехэй профорг юм. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ВЛКСМ-эй гэшүүн Борис Анцифиров.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

АЖАЛАЙ БЭЛЭГТЭЙ ДАА

ХЯАГТА. Городой сэсэрлиг соо залуушуулай баяр ёhололой удэшэ субботодо үнгэрбэ. Республикын комсомолой эмхиин тогтоhоор дүшэн жэлэй ойдо зорюулhан элидхэл комсомолой хүдөөгэй комитедэй секретарь нүхэр П. А. Полынцев хээ. hүүлээрнь уран hайханай самодеятельностиин концерт табигдаа, түгэсхэлдэнь хатар наадан эмхидхэгдээ. Үглөөниинь, городой стадион дээрэ элдэб спортивна мүрысөөн үнгэрөө.

Эдэ үдэрнүүдтэ мүн Хяагтын үйлэдбэриин управлениин колхоз, совхозуудта комсомолой үдэртэ зорюулhан баяр ёhололой сугла-нууд, концерт наадануүд, махабадын соёлой мүрысөөн, hорёонууд болоо.

Жэшээлхэдэ, Погранична совхозой комсомолшууд, залуушуул ажахынгаа түб Усть-Хяагтада болон Ехэ Нуга тосхондо —хоёр газарта найр наадая үнгэргөө. Энэ совхозой haалишад бултадаа шэхүү залуушуул, комсомолнууд юм. Тэдэнэр hү haалияа эрид дээшэлүүлжэ, hайндэртөө ажалай бэлэг бариха гэжэ зориhоноо нэрэтэй сотойгоор дүүргэжэ байhанаа элидхээ. Ехэ Нугын hүнэй фермынхид мүнөө сүүдхэ бүридөө 180—200 литр hү ехээр гүрэндэ худалдажа байна. Энэ оной таба hарын туршада haамхай үнеэн бүриhөө 717 литр hү haажа, совхоз соогоо нэгэдэхи hуурида гараhан haалишан Евгения Цыденова, хоёрдохи hуури эзэлhэн Валентина Бадмаева гэгшэдтэ хүдөөгэй парткомой хүдэлэлэй грамота барюулагдаа.

hайндэртөө омог баяртайгаар ерэhэн аха, эгэшэнэртээ Ехэ Нугын найман жэлэй hургуулиин hурагшад гоё hайхан концерт харуулаа. Найр нааданай түгэсхэлдэ спортын талаар шамбай бэрхэшүүл урилдаа, барилдаа хэжэ, зониие hонирхуулаа.

Д. ГОНЧИКОВ.

Уншагшадай асуудалда харюу

УРГАСА ГЭМТЭЭhЭНЭЙ ТҮЛӨӨ ХАРЮУСАХА ЁhОТОЙ

Ургаса ба таримал мододые гэшхэжэ гэмэлтээhэнэй түлөө харюусалга тухай хөөрэжэ үгэхыемнай манай уншагшад гуйна.
Нүхэр Морокова энэ асуудалда харюусана.

Хубиингаа ажахыда мал адууhа, шубуу, хони ямаа баридаг хүнүүд ургаса болон таримал мододые тэдэнhээ hэргылхэ шухала гэжэ «Ургаса ба таримал мододые гэшхэжэ, гэмэлтээhэнэй түлөө харюусалга тухай» гэhэн СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1955 оной январиин 11-дэ гаргаhан Указ дотор хэлэгдэнэ.

Энэ Указ дотор яла, хэhээлтэ хайшан гээд, ямар ушарнуудта хэды шэнээнээр ашахаб гэhэн харюу олохот. Ургаса гэшхүүлжэ гэмэлтээлгэhэн хүн хэды шэнээниие гутаагааhэм, тэрэнэйнгээ түлөө харюусаха. Харин манай зарим нютагай Соведүүдэй хүдэлмэрилэгшэд, совхоз, колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд Указ доторхи дүримүүдые сахинагүй: шиниил мал талханда ороо, яла түлэхэеэ мэдэ гэжэ мэдүүлдэг байха юм. Үгышье haа, колхознигуудай, совхозой хүдэлмэришэдэй мал асаржа нэгэ тээ хаажархёод, тэдые яла түлэгты гэжэ нэгэ бригадир гү, али зоотехник, агроном гү мэдүүлдэг байха юм. Нэгэ жэшээ дурдая: «Хүйтэнэй сельсоведэй (түрүүлэгшэнь Борисов) гүйсэдком «Искра» колхозой мэдүүлгэ, гомдолые 1963 ондо хаража үзөө hэн. Колхознигуудай мал ургаса гэшхэнэ, гэмэлтээнэ гэhэн гомдол ехэ hэн. Теэд сельсовет ургаса гэмэлтээhэн хүнүүдтэ яла ашахыень арадай сүүдые гуйгаа. Үнэн дээрээ хэнэй юунэй, хэды мал ургаса гэшхээб, хэды шэнээн талмай гутаагааб?—хэлэгдэнэгүй.

Үхэр малай эзэн яла түлэхэеэ арсаг даа. Тиибэл СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1957 оной июниин 24-дэ гаргаhан тоггоолой ёhоор үгэ дуугүйхэн яла түлэхэ ёhотой. Яла түлэхэеэ арсаhан хүнүүдэй хэрэгые арадай сүүдүүд хаража үзэнэ. Тэрэнhээ гадна хэды шэнээн хохидол үзүүлэгдээб, хэды шэнээн ургаса гэмэлтээгдээб?—хаража үзэгдэнэ. Энэ ушарта ажалай эрхын нормын (83—86 статьянууд, КЗОТ), хүдөө ажахын артелиин Уставай ёhоор (403, 411 статьянууд, РСФСР-эй ГК) яла, хэhээлтэнүүд ашагдаха.

Теэд манай зарим ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд хуули буса хэhээлтэнүүдые хэнэ. Жэшээлхэдэ: Хориин аймагай Чисаанын совхозой директор нүхэр Базаржапов, Яруунын совхозой директор нүхэр Ангархаев ургаса гэмэлтээлгэhэн хүнүүдтэ ямаршье хуули, дүримдэ тулгалангүй, хэhээлтэ үзүүлhэн байха юм. Имэ хуули, ёhо сахихагүй ябадалнууд республикын бэшэшье аймагуудта үзэгдэнэ.

Яла ашалган гээшэмнай ондоохон. Хэды толгой, ямар мал бэ? Указай «А» пунктын 2-дохи статьяе харая: эбэртэ бодо малтай хүнүүдтэ 5 түхэриг, хони, ямаан, гахайн эзэдтэ 2 түхэриг 50 мүнгэ, шубуутай айлда 50 мүнгэн яла ашагдаха. Энэмнай мал, шубуунай толгой бүхэндэ ааб даа. Эдэ хүнүүдэй малай дахинаа ургаса гэмэлтээгээд байбал, хоёр дахин ехэ хэмжүүртэйгээр яла ашагдаха.

Нютагай Соведүүдэй гүйсэдкомууд ялын хэмжүүрые Указай ёhоор ашаха зэргэтэй. Жэшээлхэдэ, Хориин аймагай Дээдэ-Хүрбын сельсоведээрхин 1963 оной июниин 25-да Раднаевта 37, адуушан Доржиевта 43, Заугаровта 25 түхэригэй яла ашаhан байха юм. hүүлдэ шалгаад үзэхэдэ, гүйсэдком тэдэнэй малай толгойн тоое мэдэжэ абаагүй, миил таад гээд, яла ашажархиhан байха юм. Ёhото нюурнууд актые табяагүй, хэды шэнээн ургаса гэмэлтээгдээб?—мэдэгдэнэгүй. Хуули сахяагүй энэ ябадал районой прокуророй эрилтээр болюулагдаhан.

Ургаса болон таримал модо гэшхэжэ гэмэлтээhэнэй түлөө яла ашахадаа, тусхай комисси байгуулагдаад, ушар байдалыень шэнжэжэ, шалгажа, үзэхэ ёhотой.

Нилээд оролдожо, тэмсэжэ хэhэн тарилгаяа үхэр малда гэшхүүлжэ, гэмэлтээлгэхэ гээшэмнай муул гээшэ. Тиимэhээ колхоз, совхозуудай ударидагшад носхоодой харуул гээшые шангадхаха зэргэтэй. Хамагай түрүүндэ мал баригшад тэдэнээ наринаар харууhалха, адуулгашанда заатагүй үгэхэ ёhотой ха юм. Энэмнай баян ургаса хуряахын түлөө тэмсэлэй нэгэ шухала хубинь болохол.

Е. МОРОКОВА,
Буряадай АССР-эй эрхэтэнэй хэрэгүүдэй коллегиин түрүүлэгшэ.

...гэй клубуудай ...юзна харалга

БИДЭНЭРЭЙ ХАРЮУ

...й соёлшод мүнөө үедэ юу ...—гэhэн асуудалда харюу... тэз нэгэ хэдэн үгэ хэлэ...дэнэ. Усть-Лабинска үй... управлениин «Кубань» ...дөө бэшэгшэд hайн үүс... hэн. Хүдөө нютагуудта ...лмэри эрид hайжаруул... хурдан түргэнөөр хүг... ехэтэй болгохо үндэhэн ...рэгтэ клубууд хубитаяа ... байнаб?

...на энэ харалгада манай ...үйлэдбэриин соёлшод орол... ехэ оролдолго гаргажа ...дэ, алдуу болохогүй. Энэ ...ерын хүдөөгэй клубай хү... тухай хэдэн үгөөр тобшо... болоно

...уулиин hурагшад хүдөө... хүдэлмэридэ ехэхэн туhа ...адаха байна. Адагай за...мада, клубай дэргэдэ эм... агитбригадада оролсоод, ...нууд дээгүүр ябалсаха ...м. Энэ хэрэгые би эмхид...ааbди—гэжэ Тоорын арбан ... hургуулиин багшанар

... хабарай тарилгын үедэ ...онович Бардуевай удари... агитбригада Ленинэй нэ... колхозой Шулуутын. Тоо...ринүүдэй полевой стануүд ...бажа, концерт харуулhан, ...hан байна. Концертын ре... баян байhанда механиза...сaдаг hэн. Тэдэнэй олон... hонирхоhон асуудалнуудаа ...дын гэшүүдэй урда табигдаг ...бригадын гэшүүн гээшэ... ...ой лектор, артист, жур... ...а ёhотой гэжэ ойлгосотой ...

...торнуудай вагончик нэгэ ...тожо үни байдаггүй. Му... газарта байгаа haа, үглөөдэр бүри холо, хэдэн хүтэлэй саана ябашаhан байха. Тиимэhээ агитбригада гээшэмнай соёлой дайшалхы отряд болоно. Хамагай түрүүндэ вагончик бүхэниие шэмэглэн гоёохо, «дайшалхы хуудаhа», «сахилгаа», сатирын булан гаргаха хэрэгтэй. Энэ талаар нүхэр Бардуевнай шалгарагша hэн. Хабарай тарилгын түрүүшын дүнгүүд тухай, хэд түрүүлжэ, хэд гээгдэжэ ябанаб гэhэн хоёр радиожурнал гаргаа hэмди.

Мүнөө хараад үзэгты. Түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлхэ тухай ехээр хөөрэлдэнэбди. Энэ хэрэгые хабарай тарилгын ажалда нэбтэрүүлхэдэ ямар ехэ удха шанартайб! Жэшээлхэдэ, Тоорын отделениин түрүү механизаторнууд, коммунис ажалай ударнигууд, аха дүү Николай болон Мэлс Саргаевтанай звено ямар hайнаар ажаллаа гээшэб! Тэдэнэй дүй дүршэлые механизаторнуудай дунда нэбтэрүүлхые эрмэлзээбди. Хөөрэлдөөндөөшье, ханын газетэ, радиожурналдашье тэдээн тухай, ажал тухайнь дэлгэрэнгыгээр хэлэгшэ hэмди. Тэрэнэй аша үрэнь харагдаа. Халаанайнгаа нормо дүүргэдэггүй байhан олохон механизаторнууд hайсахан урагшаа гараhан байха.

Хүдөөгэй библиотекэ манай баруун тар болонхой. Зүүн-Моринной хүдөөгэй библиотекые даагша Римма Григорьевна Крыловагай хүдэлмэреэр омогорхон баясамаар. Соёлой хүдэлмэри ябуулха түсэбөө суттаа табидагбди. «Ши коммунизмда ажаhуухаш», «Совет демократи юун гээшэб» гэhэн тематическа үдэшэнүүдые үнгэргэхэдэмнай, хэн туhалнаб? — Римма Григорьевна. Полевой стануүд дээгүүр нүүдэл библиотекэ, газетэ, журнал хэн тараагааб? — Римма Григорьевна. Энэ бүгэдэ өөрынь наhгин уялга юм бэзэ, тиибэшье энэ нүхэр ажал хэрэгтээ үнэн сэхээр хандадаг.

Хүнүүдые хүмүүжүүлгын асуудал —манай клубай шухала хүдэлмэриин нэгэ hалбари мүн. Хүмүүжэлгэhээ ажал хэрэгшье дулдыдадаг гэжэ мэдээжэ. Ниитын зөөридэ үнэн сэхээр хандаха, даажа абаhан хүдэлмэреэ шадаал haa hайнаар дүүргэхэ гэhэн эрмэлзэл хадаа манай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдэй ажабайдалда тобойсо харагдадаг болоо. Илангаяа малшадай дунда түрүүшүүл олошороо. Коммунистнууд ёhотойл жэшээ харуулна. haалишад Д. Ж. Юбухаева, З. Б. Малаханова гэгшэд жэшээтэ ажалаараа шалгардаг. Тэдэнэй жэшээе haалишадай дунда нэбтэрүүлнэбди. Түрүү хонишон, коммунист Ц. Д. Шойбонов тухай малшадтай болоhон хөөрэлдөөнүүдтэ хэлээгүйдэ аргагүй ха юм.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь нүхэр Аюшеев бидэндэ ходо туhалдаг. Хаана ямар гүүртэ, отарамнай гээгдэлдэ орожо байнаб? Хаана хэнэй ажал тухай сошорюмо дохёо үгэхөөр болооб? Эдэ бүгэдэндэ партком харюу үгэдэг. Партком бидэнэй хүдэлмэри шалгадаг, алдууемнай заhадаг.

Зүүн-Моринной отделениин гурбан фермэ ехэхэн гээгдэлдэ орожо байба. Хойто-Харашанай фермые абаад үзэе. Түрүүшын кварталда тус фермэ продукци абаха түсэбөө дүүргээд, гүрэндэ hү худалдаха даалгабаряа hүнэй тоhолигой багаhаа боложо дүүргээгүй hэн. Колхозой парткомой, клубай зүгhөөшье хүнүүд ошожо, тэдэнтэй хөөрэлдөө, ханын газетэдэ, «Саяан» газетэдэ тэдэниие шүүмжэлhэн байха. Харин мүнөө тэндэхи haалишад ажалаа hайнаар эмхидхэжэ, hүеэ хоёр хүнэг соо haана. hүнэйнь тоhолиг 3,4 процентhээ 3,9 хүрэтэр дээшэлээ. haалишад Сэсэг Мантурова, Оля Шалдушнеева гэгшэд бэрхээр ажаллана.

Уран hайханай бүлгэм... Клубай дэргэдэ кино харуулха, тематическа үдэшэ, хөөрэлдөөнүүдые гарагай долоон бүхэндэ үнгэргэхынгөө хажуугаар уран hайханай концерт бэлдэхэ талаар яhалашье ехэ оролдолго гарганабди. Манай энэ бүлгэмдэ 25 хүн хабаадалсана.

Клубуудай хүдэлмэри hайжаруулха, дүй дүршэлөө халан абалсаха зорилготойгоор хүдөөгэй клубуудай соведэй тэшүүд өөhэдөө ябалсанабди. Манай хүдэлмэриие шалгажа, хаража ябагшад олон hэн. Бидэ өөhэдөөшье хүршэнэртөө ошодогбди.

Мүнөө үедэ клубаймнай дэргэдэ 2 агитбригада хүдэлнэ. Агитбригадада лектор, киномеханик, библиотекарь, уран hайханай бүлгэмэйхид, Тоорын 11 жэлэй hургуулиинхид орожо, малшадай зуhалан дээгүүр ябажа эхилээ. Хэхэ ажалнай ехэ даа. Тиибэшье бидэ зориг, эрмэлзэлээр бадаранхайбди.

Л. ХОРЕНОВ,
Түнхэнэй аймагай Тоорын хүдөөгэй клубые даагша.

ХҮРШЭНЭРЭЙ hОНИН

...РАДАЙНГАА ТЕАТРТА АРГАГҮЙ ДУРАТАЙЛ

...рдын буряад националь... ...ой Байтогай совхозой ...ан нютаг... Шифер са...той шэб шэнэхэн байшан ...шын 9 саг багта совхо...лмэришэд, hургуулиин ..., hурагшад, эндэ тэндэ...едици, командировкодо ... бүлэг бүлэгөөрөө hуба...шонод. Хоёр зуу гаран ... ехэ клубта ороходо хүн ...м. «Искусство хадаа ... хабаатай юм» гэhэн ...нинэй үгэнүүд сценын ...дээгүүр улаан бүдтэ бэ...

... танда Усть-Ордын ара... Цэрэн Шагжинай «Бу...гэhэн комеди харуул... зүжэгые арадай театрай ...режиссер Николай Дор...Дылгиров табяа. Хүгжэ...жиц Батуевай»,— гэжэ ... хүтэлбэрилэгшэ Анато...евай сценэ дээрэ гараад ..., зал соо абяа шэмээгүй ...

...егүй шара торгон хүшэ...ржэ, саанаhаань Будам...үүн: «Алайрташ, Боо... гэhэн аарияа татаhаар ...аража ерэнэ. Тээ холо...үүн дээрэ hууга ад, үгытэй ... Гэрэл гэжэ басаганай ...гаар дуулажа байхада ... хажуудань ерэнэ.

...ээр үйлэнүүдшье хойно ... удаа дараалан hубарина. Будамшуугай ролие Усть-Ордын найман жэлэй № 2 hургуулиин директор Афанасий Антонович Лазарев, ВЛКСМ-эй окружкомой хүдэлмэрилэгшэ Светлана Дымбрыловна Чойжамсуева, Найданиие, комсомолой Эхирэд-Булагадай райкомой секретарь Карл Прокопьевич Борисов, Елбой ноёниие, Усть-Ордын «Эрдэм» кинотеатрай директор Михаил Григорьевич Пешков, Шэрээтэ ламые, Харганын интернат-hургуулиин хүдэлмэрилэгшэ Николай Тимофеевич Бодонов, Балбарай ролиие, комсомолой окружкомой хүдэлмэрилэгшэ Анатолий Васильевич Батаев, Порниин ролиие, Арадай театрай режиссер Николай Доржиевич Дылгиров, Няглайе, Арадай творчествын байшангай методист Ольга Ильинична Дылгирова, Бялдуугай ролиие, дурсагдаhан байшангай уран зураашa Борис Самбуевич Саргаев гэгшэд наадаба.

Арадай театрай артистнууд өөhэдынгөө рольнуудые туд тудтаа гол түлэб hайнаар наадаа. Н. Д. Дылгиров — Порниин ролиие, угаа hайнаар наадана. Мүн А. А. Лазарев Будамшуу боложо, С. Д. Дылгирова — Порниин hамган боложо нилээд барагтайгаар наадаба. Теэд Елбой ноён шэрээтэ лама хоёрой образые бүри тодоор харуулаа haа hайн бэлэй гэжэ haнагдана.

Юрэнхыдөө энэ комеди яhала hайнаар табигдажа, ерэhэн зониие ехэтэ баясуулба. Үе үе болоод лэ зал соогуурхин хүхюутэйгээр энеэлдэжэ, альгаа ташалдажа hуугаа hэн. Зүжэгэй баhа нэгэ hайн талань гэбэл, эндэхи нютагаархинай онсо байдал хараада абтана. Жэшээнь:

«Тогооной архи
Толгойдом шадарлаа,
Тоомтой айлшан
Зүрхэндэм шадарлаа»,— гээд,

Эрхүү талын буряадуудай эртэ урдын танил аялгатай дууе Няглайн дуулахадань, зал соохиной ехэ hонирхоhониинь эли ааб даа.

Тиин ёhотой артистнуудhаашье дутуугүй гэхээр, хүн зоноо хүхюулжэ сэнгүүлжэ байгаашаднай округой hургуулиин багшанар, комсомолой хүдэлмэрилэгшэд, юрын ажалшад болоно. Эдэ хүнүүднай доро дороо хүдэлмэритэй байгаад, сүлөөтэй сагтаа зүжэг наада табижа, үргэн арад зондоо харуулна. Үнэхөөрөө арадай театр байна даа. Энээхэн баримта болбол соёл культурымнай хүгжэлтын талаар коммунизмын онсо шэнжэ зүйлнүүдэй улам бүри олон боложо байhые эли тодоор гэршэлнэ бэшэ аал! «Искусство хадаа арад зондо хабаатай юм»,— гэhэн агуу Ленинэй үгэнүүдэй бодото дээрээ бэелүүлэгдэжэ байhые арадай театрай амжалтатай хүдэлмэри батална бэшэ аал!

Ц. БУДАЕВ.

СОВЕТ ОРОН НЮТАГААР

УРАН ЗОХЁОЛШОД КОЛХОЗНИГУУДТАЙ НЯГТА ХОЛБООТОЙ

Чувашай республикын Хыркасы тосхоной колхозник Николай Яковлевай өөрынь библиотекэдэ табан зуу гаран ном тоологдодог. Эдэнэй бултандань шахуу уран зохёолшодой автографууд бэшээтэй юм. Нүхэр Яковлевай хүтэлбэрилдэг литературна нэгэдэл энэ тосхондо хэдэн жэлэй туршада хүдэлжэ байна. Энээндэнь механизаторнууд, мал ажалшад, нютагай hургуулиин багшанар хабаадалсадаг. Недели бүри эдэнэр хамтадаа сугларжа, шэнэ номуудые зүбшэн хэлсэдэг заншалтай юм. Харин Николай Яковлев эдэ номуудай авторнуудтай бэшэг бэшэлсэдэг. Уран зохёолшод өөhэдынгөө шэнэ зохёолнуудые тэрээндэ эльгээдэг.

«Чувашда минии шүлэгүүдые дуратайгаар уншадаг байhандань ехээр баясанаб. Хоёр шэнэ поэмэнүүдээ танда тон ехэ баяртайгаар эльгээнэб»,— гээд Михаил Дудин Ленинградhаа бэшэнэ.

«Хыркасы тосхондохи литературна нэгэдэлдэ хабаадалсадаг хани нүхэдтөө дурасхаал болгон эльгээнэб» гээд Галина Серебрякова «Похищение огня» гэжэ романайнгаа гадар дээрэ бэшэжэ эльгээбэ. Латыш уран зохёолшо Ояр Вациетис тэрэнэй номуудта ехэ анхарал хандуулдагайнь түлөө чуваш колхознигуудта баярые хүргэнэ. Микола Бажан, Павло Тычина, Олесь Гончар, Михаил Стельмах болон Любомир Дмитерко Украинаhаа, Георгий Леонидзе Грузиhаа, Петрусь Бровка Белоруссиhаа, Сильва Капутикян Армениhээ литературна нэгэдэлдэ хабаадагшадта амжалтануудые хүсэнэ. Мүн Александр Твардовский, Леонид Леонов, Василий Ажаев, Илья Эренбург, Константин Симонов, Аркадий Первенцев болон бусад уран зохёолшод өөhэдынгөө зохёолнуудые эндэ эльгээhэн байха.

ВЛАДИМИР ХУДЯКОВОЙ ЗООЛОГИЧЕСКА МУЗЕЙ

Сибириин технологическа институдай (Красноярск) ахалагша лаборант Владимир Худяков 10 мянга гаран шубууд болон ан гүрөөhэнүүдэй мануули хэhэн юм. Тэрэнэй хэhэн хүдэлмэриие Сибириин олон музейнүүдтэ хаража болохот. Гадна Худяков ехэ hайнаар зурадаг. Ой модон, тэндэхи амитадые харуулhан зурагуудынь нютагай выставкэнүүд дээрэ табигдадаг. Владимир Худяковой гэртээ байгуулhан зоомузейдэ Номгон океанда баригдаhан акула загаhа hаяшаг табигдаа. Красноярскын олониитэ гайхамшагта мастер-уранзураашын 70 жэлэй ойе тэмдэглээ.

Эрхүүгэй слюдагай фабрикын үйлэдбэрилдэг продукци ороной олон предприятинуудта эльгээгдэдэг. Эндэhээ абтаhан эрхим шанартай слюда электро-радио- болон электронно промышленностьда хэрэглэгдэнэ. Фабрикын хүдэлмэрилэгшэд жэлhээ жэлдэ продукци үйлэдбэрилгээе улам ехэ болгожо байдаг. Тус предприятиин 700 гаран хүндэ коммунис ажалай ударнигай нэрэ зэргэ олгогдоо. Зураг дээрэ: түрүү бригадын бригадир, коммунистка Л. Созинова (баруун гарhаа) тэрэнэй бригадын гэшүүн О. Паданина.

ТАСС-ай фотохронико.

КОЛХОЗОЙ 40 ЖЭЛЭЙ ОЙН БАЯР

Украинын эгээн үнинэй ажахы болохо «Памяти Ленина» гэжэ колхоздо (Житомирско область) 40 жэлэй ойн баярые тэмдэглэжэ байна. Тус колхоз 1924 оной хабар байгуулагдаhан, жэлhээ жэлдэ улам ехэ амжалта туйладаг. Мүнөө үедэ тус артелиин полинуудта 20 трактор, 12 комбайн, ашаанай 33 машина хүдэлнэ. Тус колхозой бүхы фермэнүүд оньhожоруулагданхай. Энэ ажахыда ажалай түлөөhые шэнээр үгэдэг болонхой. Колхознигууд ажаллаhанайнгаа түлөө натураарнь абахаhаа гадна, hара бүри мүнгэн түлбэри абадаг болонхой. hайнаар ажаллаhан колхознигуудта түлбэритэйгөөр амаралта үгтэдэг юм. Гансахан энэ хабар санатори болон амаралтын байшангуудта артелиин 37 гэшүүд амарба. Үтэлhэн колхознигуудта пенси үгтэдэг.

ОЛОНИИТЫН ХҮСӨӨР

Барилгын экономикын Бүхэсоюзна научно-шэнжэлэлгын институдай филиал Алма-Атада нээгдэбэ. Казахстанай 127-дохи энэ научна зургаан бэшэнhээ онсо илгаатай юм. Бүхы шэнжэлэлгэнүүдынь олониитын hайн дураар үн гэргэгдэдэг. Казахстанай ниислэлэй мэдээжэ экономистнууд— техническэ наукануудай кандидат Михаил Аместибовицкий, «Казоргстрой» гэжэ проектнэ институдай директорэй орлогшо Георгий Верещагин, «Главалмаатастрой» управлениин планово-экономическа таhагай начальник Марк Эрлих болон бусад филиалай Эрдэмтэдэй соведтэ оролсоно. Барилгын хүтэлбэриие улам hайжаруулха, барилгын үйлэдбэриие түсэблэхэ, барилгын болон хабсаралгын организацинуудай ажал ябуулгые шүүмжэлгэ гэхэ мэтэ асуудалнуудые тус филиал шиидхэдэг.

РОКУЭЛЛ КЕНТЫН БЭЛЭГ

Америкын мэдээжэ уран зураашa Рокуэлл Кент Чукотско национальна музейдэ өөрынгөө зургаан хүдэлмэриие бэлэг болгон эльгээбэ. «Минии ханинарта, Чукодой арадта бэлэг болгон эльгээнэб» гэжэ тэрэ бэшэнэ. Рокуэлл Кентын түрэhөөр 80 жэлэй ойн гүйсэхэ үдэртэ яhан дээрэ hиилэхэ хүдэлмэриие шадамараар гүйсэдхэдэг мастер Елена Янку өөрынгөө бэлэг бариhан юм. Рокуэлл Кент ээлжээндэ Нью-Йоркhоо бэшэг эльгээhэн байгаа. Арадай оюун бэлигтэ энэ эхэнэрэй гүйсэдхэhэн хүдэлмэриие тэрэ тон ехээр hайшааhан юм. Энэ бэлэгынь Чукотско национальна музейдэ дамжуулагдаа. Музейн хүдэлмэрилэгшэд Советскэ Союзай Хойто зүгэй арадуудай ажабайдал харуулhан «Запискануудые» Америкын уран зураашада эльгээбэ. Эскимос болон чукчануудай эртэ урда сагай түүхэ, мүнөөеэ үеын соёл культура намайе ехэтэ hонирхуулдаг юм. Тиимэhээ эдэ «Записануудай» саашанхи номуудыень эльгээхыетнай гуйнаб гэжэ Рокуэлл Кент бэшэhэн байгаа.

АРБАН ХОЁР ХЭЛЭН ДЭЭРЭ

Үхибүүдтэ зорюулhан зохёолнуудые бэшэдэг уран зохёолшо Яков Пинясовта элбэг хэблэлээр гараhан тэрэнэй зохёолнууд почтоор ерэдэг. Украин хэлэн дээрэ 115 мянган хэhэгтэйгээр хэблэгдэhэн «Оньhотойхон үгэрсэ» гэжэ номые Киевhээ эльгээбэ. «Юрын бээлэйхэн» гэжэ тэрэнэй ном Москва болон Таджикистанда миллион хахад хэhэгтэйгээр хэблэгдээ.

Я. Пинясовай номууд Болгари, Румыни, Чехословаки болон Англида бүхыдөө 12 хэлэн дээрэ хэблэгдэhэн байна.

(АПН).

Улаан-Үдын локомотиво-вагон заhабарилгын заводой механическа цехэй дизельнэ участогта коммунис ажалай түлөө мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Мүнөө эндэ ажалладаг 32 хүдэлмэришэдэй 27-ниинь коммунис ажалай ударнигууд. Тэрэнэй нэгэниинь токарь Михаил Гриценко. Тэрэнэй бүтээhэн продукци техническэ хиналтада оронгүй сэхэ эльгээгдэдэг юм. Зураг дээрэ: М. Гриценко ажаллажа байна.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

ИВАН ТУРГЕНЕВЭЙ УГ БАЯЛИГ

Ородой агууехэ уран зохёолшо Иван Сергеевич Тургенев наяад гаран жэлэй саана Францида түрэл газарhаа холо наhа бараа hэн. Тэрэнэй hүүлээр хэмгүй ехэ, мүнгэ алтаар сэгнэжэ болошогүй бэшэ баялиг үлэhэн байгаа. Энэнь баялиг—гар бэшэлгэнүүд.

Агууехэ хүнүүдэй ухаан сэдьхэлэй баялигынь бүхы хүн түрэлтэндэ хабаатай байhые тэдэнэй дутынишье зариманай ойлгодоггүйнь халагламаар юм. Уран зохёолшын нүхэр байhан, суута дууша Полина Виардо мэдэлдэнь орohон Тургеневэй гар бэшэлгэнүүд сооhоо «Искусствада үгтэhэн ажамидарал» гэжэ, уран зохёолшын намтар болохо шухаг романиие үрэ hадаhануудтань уншаха арга олгоогүй юм. Тэрэ уран зохёолые наhа бараhанайнь hүүлээр арбан жэл үнгэрөөд байхада хэблэн гаргахада болохо гэжэ Виардын захиhан байбашье, мүнөө болотор тэрэнэй hураг мэдэгдэдэггүй. Мүн бусадшье гар бэшэлгэнүүдыень ашатай туhатайгаар хэрэглэхэ заабари Виардо үгэжэ шадаагүй юм. Дууша hамганай наhа бараhанай hүүлэ тэрэнэй үхибүүд уран зохёолшын гар бэшэлгэнүүдые юрын уг залгамжалга шэнгеэр хубаажа абаhан байгаа.

Уран зохёолшын гар бэшэлгэнүүдые архивууд соогуур, Франциин, Англиин, США-гай энгэй хүнүүдэй гэртэхи номууд соогуур бэдэржэ олохын тула совет шэнжэлэгшэд бага бэшэ оролдолго гаргаhан байдаг. Иимэ хүдэлмэри искусствын эрдэмэй доктор Илья Зильберштейн хэhэн байха юм. Хилын саанахи эрдэмтэд болон гэртээ номуудые хадагалдаг хүнүүдтэй бэшэгүүдые абалсажа, Тургеневэй хэблэгдээгүй олохон гар бэшэлгэнүүдые олоhон байгаа.

Тэдээн соонь мүнөө болотор хэблэгдэжэ гараагүй Тургеневэй иимэ зохёолнууд бии. «Ангуушанай тэмдэглэлнүүд» соо орохо ёhотой аад, хориултай дээрэhээнь дууhажа шадагдаатүй «Ородой немец ба реформатор» гэжэ рассказ; «Степан Семенович Дубков ба минии тэрээнтэй хэhэн хөөрэлдөөн» гэжэ рассказ (энээниие уран зохёолшо үшөө залуу байхадаа бэшэhэн); «Ехэ Кабанай гостиница соо үнтэртэhэн hүни» гэжэ комеди. Полино Виардын гараар бэшэгдэhэн нэгэ хэды хуудаhан бии. Тургенев хүндөөр үбшэлөөд байхадаа hанамжалhан «Наталия Карповна» гэжэ повестьдоо оруулха юумэнүүдые хэлэжэ үгөөд, нүхэртөө бэшүүлhэн байгаа. Тэрээн соогоо России революционно залуушуулай хуби заяан тухай хөөрэхэ хүсэлэнтэй байhан юм.

Тургеневэй ондоо зохёолнуудай — «Дан олон hамгад», «hүүлшын эльбэшэн», «Толи» гэжэ опереттэнүүдтэ зорюулжа бэшэгдэhэн либреттын нэрэнүүд СССР-тэ үнинэй мэдээжэ байhан. Франци ба Германида хадагалаатай байhан эдэ хүхюун комединүүдтэй совет уншагшад түрүүшынхеэ танилсахань. Эдээн шэнги жэжэ зохёолнуудташье уран зохёолшын ямар анхаралтайгаар хандадаг байhыень хараха байха. Энээн тушаа Тургенев Виардо хоёрой олон нүхэдтөө хамта бүхэли үдэшэндөө «Портредүүдые зуража» наададаг байhаниинь гэршэлжэ үгэнэ. Тэрэнь иимэ байгаа: эрэ гү, али эхэнэр хүниие уран зохёолшо хажуу талаhаань зурадаг, тиигээд тэрэнь гар дээгүүр дамжуулагдаад, тэндэ байhан хүн бүхэн өөрынгөө сэгнэлтые богонихоноор бэшэхэ уялгатай. Эдэ «Портредүүдые зуража наадалганда» Тургеневэй бэшэhэн хоёр зуу шахуу тэмдэглэл — эдэнь ехэл хурса ухаатайгаар, гоё hайханаар бэшэгдэhэн хоёр зуу шахуу заахан новеллэнүүд, түрүүшынхеэ гаргагдахань. Тэдэнэй зариман доторнь хоёрдохи империин үе сагай француз общественэ хоротой хошоноор наадалан харуулhан байха юм.

Пушкин, Лермонтов, Гоголь, уран зураашан Верещагин тухай Тургеневэй бэшэhэн статьянууд hонин байдаг, тэрээнэй бэрхэ шэнжэлэгшэ байhые харуулна.

Тургеневэй саарhанууд дотор ородой уран зохёолшын hанаа сэдьхэлые—Эхэ [...] hанажа гуни[...] өөрынь ажабайдал[...] ринэлдөөнүүдые [...]руулhан документнүүд [...]. Эдэнь уран зохёолшын [...] төө бэшэhэн хэhэг бай[...] тэдэндээ абаhан хари[...] үнэн зурхэнhөө бэшэhэ[...] нигэйнь нэгэ хэды [...]даhанууд бии. Турген[...] жэлдэ дневник бэшэдэг [...] теэд тэдэнэй нэгэниинь[...] болотор тунхаглагдаагүй. [...] олдоhон дневнигэйнь хуб[...] зохёолшын наhа бараха[...] үбшэлөөд байха үедөө, тэр[...] литературна, уран hайхан[...] лон нийтын байдалда [...] ушар тушаа олон hанам[...] бии.

Эдэнь бултадаа СССР-эй [...] кадемиин академиин хэбл[...] «Литературна уг баялиг[...] хоёр ном дотор hаядаа хэб[...]жэ гараха. Эдэ хоёр ном [...] уран зохёолшо Иван Сер[...] Тургеневтэ зорюулагдаха[...]дэнь «И. С. Тургеневэй Пар[...]хи архив сооhоо» гэжэ [...] байха.

Нина ЛЕОНТЬЕ[...]
АПН-эй корреспонд[...]

ПРАВДА БУРЯТИИ

ГАЗЕТЫН МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Нэгэдэхи хуудаhанда: Н. С. Хрущев И. Б. Тито хоёрой хоорондо Ленинградта болоhон хөөрэлдөөн тухай мэдээсэл. Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлениин XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшын орлогшотой газетын корреспондентын хэhэн интервью — «Саахарай гектарнуудта» — анхарал, оролдолго» гэhэн гаршагтайгаар толилогдоо. Мүн Захааминай аймагай XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой Бургуйн фермын малшадай ажал хэрэгүүд тухай Г. Субботиной корреспонденци болон «Ороноймнай полинууд дээрэ», «Хүдөө тосхоной hонин» гэhэн гаршаг доро хэдэн мэдээсэлнүүд нийтэлэгдэбэ.

Хоёрдохи хуудаhанда: КПСС-эй обкомой партийна органуудай таhагай секторые даагша П. Давыдовагай «Эрхимүүдые партиин зэргэдэ абаха»; «Гербицидүүдые таряанай полидо үргэнөөр хэрэглэхэ» гэhэн гаршагтай мэргэжэлтын зүбшэл; «Рефераадай хуудаhануудта» гэhэн А. Кирдяшкинай корреспонденци хэблэгдээ.

Гурбадахи нюурта: «Партийно-гүрэнэй хиналтын хуудаhан» гараба. Эндэ олон материалнууд бэшэгдэнхэй.

Дүрбэдэхи нюурта: «Белоруссиие немецко-фашистска булимтаргшадhаа сүлөөлhөөр 20 жэл гүйсэбэ» гэhэн гаршаг доро А. Сысоевой партизан Константин Заслонов тухай рассказ; ТАСС-ай корреспондентнүүдэй мэдээсэлээр уласхоорондын байдал тухай hонин; спортивна хронико толилогдобо.

Хододоо баясхалан хүргэжэ байха!

СОФИ, июниин 8. (ТАСС). Үнэн сэдьхэлэй зоримгой дэмжэлгэ үзүүлhэнэйнь түлөө Советскэ Союзда, бусад социалис оронуудта кипр арад хододоо баясхалан хүргэжэ байха гээд Кипрэй ажалша арадай прогрессивнэ партиин (АКЭЛ) генеральна секретарь Эзекиас Папаиоанну Болгариин «Работническо дело» гэжэ газетэдэ бэшэнэ.

БТА агентствын мэдээсэhэнэй ёhoop, З. Папаиоанну иигэжэ заагаа. Хоёр гол шухала юумэндэ: орон дотороо—арадай нэгэдэлдэ, правительствын шууд шиидэнги байлгада, оронойнгоо газаа тээ—Советскэ Союзай, дэлхэйн эб найрамдалда, эрхэ сүлөөдэ дуратай бүхы арадуудай hайн hайхан сэдьхэлэй ехэ дэмжэлгэдэ түшэглэн Кипрэй арад эзэрхэг туримхэйшүүлэй түсэбүүдтэ амжалтатайгаар эсэргүүсэө.

Социалис лагериин, илангаяа Советскэ Союзай талархал болон дэмжэлгэ үзүүлээгүй hаань, имагтал арадай нэгэдэлдэ түшэглэн, империалистнуудай эзэрхэг добтолгые зогсоохо. Кипрэй дайсадай эзэмдэхы түсэбүүдые таhалдуулха аргагүй байгаа гээд Э. Папаиоанну онсолон тэмдэглээ. Гол түсэб Совет ороной дэмжэлгын ашаар Кипр НАТО-гой империалистнуудай hабарта оронгүй гараа гэжэ Кипрэй патриот бүхэн мүнөө этигэдэг.

Империалистнуудта «Арилагты!» гэжэ эрэлхэг зоригтойгоор хэлэhэнээрээ кипр арад омогорхожо шадаха. Хүсэрхэлгын, заналтын үмэнэ hүгэдэн унаагүй үлэhөөрөө тэрэ омогорхожо шадаха. Өөрынгөө бата нэгэдэлээр тэрэ омогорхожо шадаха гээд АКЭЛ-эй генеральна секретарь бэшэнэ.

Гэбэшье манай тэмсэл үшөө түгэсөөгүй. Тэрэнэй хүсэд амжалтатайгаар дүүрэхын тулада үшөө олон бэрхэшээлтэй шатые дабан гараха хэрэгтэй гээд Папаиоанну түгэсхэлөө бэшэнэ.

Индиин коммунис партиин Национальна соведэй сесси

ДЕЛИ, июниин 8. (ТАСС). Индиин коммунис партиин Национальна соведэй сесси июниин 7-до эндэ хүдэлмэреэ эхилээ. Партиин нэгэдэл, КПИ-гэй болохоёо байгаа VII съезд тухай асуудал, дэлхэйн коммунис хүдэлөөндэхи арсалдаан тухай элидхэлэй проект (энэ элидхэл партиин съезд дээрэ хэлсэгдэхэ) сесси дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ, индиин коммунис партиин программын проект баталагдаха байна.

КПИ-гэй Национальна соведэй гэшүүд Джавахарлал Неругэй наhа бараhантайнь дашарамдуулан резолюци, КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн О. В. Куусиненэй наhа бараhан тушаа шаналал мэдүүлhэн резолюциие, Индиин олониитын элитэ ажал ябуулагша индийско-советскэ культурна холбоо барисаа хүгжөөхэ талаар бүлгэмэй түрүүлэгшэ А. В. Балига гэгшын наhа бараhан тушаа шаналал мэдүүлhэн резолюциие мүнөөдэрэйнгөө заседани дээрэ баталан абаа.

Зүүнэй үзэл баримталдаг хүсэнүүд амжалта түйлаа

БРЮССЕЛЬ, июниин 8. (ТАСС). Люксембургда үсэгэлдэр парламентын hунгалтын болоходо зүүнэй үзэл баримталдаг хүсэнүүд илалта түйлаа.

Дабан дээрэхи мэдээнэй ёhoop, Люксембургын коммунис парти парламентда табан hуури эзэлээ (1959 оной hунгалтада тэрэ 3 hуури эзэлhэн юм).

Люксембургын социалис парти 21 hуури эзэлхэ болоо. 1959 оной hунгалтын hүүлээр депутадуудай 17 hуури тэрэ эзэлдэг байгаа.

Социально-христианска парти 22 hуури эзэлээ. Демократическа (урдын либеральна) парти ехээр бүлигдаа, энэ парти социально-христианска партитай хамта правительственна коалицида урда тээнь ородог байгаа. Урдын hунгалтын болоходо парламентда 11 депутадтай байhан аад, мүнөө оройдоол зургаан hуури эзэлхэ болоо.

Люксембургда hаяхан байгуулагдаhан «Арадай бэеэ даанхай хүдэлөөн» гэжэ парти парламентда хоёр hуури эзэлхэ болоhон байна.

УЛАСХООРОНДЫН ЯАРМАГ

ПОЗНАНЬ, июниин 8. ТАСС-ай корреспондент В. Кузнецов иигэжэ дамжуулна:

Познаниин уласхоорондын 33-дахи яармагта мүнөөдэр Советскэ Союзай үдэр байгаа. Советскэ павильон соо үглөөгүүрhээ эхилээд хүн зон олоороо ородог байгаа. Эзэд баяшуулай болон хариин фирмэнүүдэй түлөөлэгшэд Советскэ Союзай ондоо оронуудта худалдадаг олон янзын эд бараае ехэ hонирхолтойгоор хараа, худалдаа наймаанай олон тоото хэлсээнүүдые баталаа.

ПОРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Владислав Гомулка, ПНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Юзеф Циранкевич советскэ павильондо орожо хараа. Хүндэтэ айлшадай дэбтэртэ тэдэнэр иигэжэ бэшээ: «Манай хараhан экспонадууд советскэ промышленностиин техническэ талаараа ехэ хүгжэнги байhые гэршэлжэ үгэнэ. Коммунизм байгуулгадаа шэнэ угаа ехэ амжалтануудые түйлахыень совет нүхэдтөө бидэнэр хүсэнэбди».

Яармаг дээрэ Советскэ Союзай үдэрэй болоhонтой дашарамдуулан, ПНР-тэхи СССР-эй элшэн сайд А. Б. Аристов мүнөөдэр уулзалга эмхидхээ. ПОРП-гэй ЦК-гай политбюрогой гэшүүн С. Ендриховский, ПНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Н. Ярошевич, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, СССР-эй Арадай ажахын соведэй түрүүлэгшэ В. Э. Дымшиц түрүүтэй советскэ делегаци, Познаниин уласхоорондын яармагта ерэhэн гадаадын олон тоото делегацинуудай гэшүүд, хариин фирмэнүүдэй дэлхэйн 57 ороной эзэд баяшуулай түлөөлэгшэд байлсаа. Хани халуун оршон байдалда үнгэрhэн уулзалга дээрэ В. Э. Дымшиц үгэ хэлээ.

Танай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө, ПОРП-гэй ЦК-гай политбюрогой гэшүүн Стефан Ендриховский иигэжэ мэдүүлээ: Соведүүдэй ороной промышленнэ хүсэ шадалые, гадаадын оронуудтай, илангаяа социалис оронуудтай, тэрэ тоодо Польшын Арадай Республикатай хэдэг худалдаа наймааень советскэ павильон али бүхы талаhаань урда мэтэ hайнаар харуулна.

Познаниин уласхоорондын 33-дахи яармаг дээрэ олон шэнэ, hонирхолтой юумэнүүдые хараабди. Польшо, ГДР, Чехословаки гэхэ зэргын оронуудай машина бүтээлгын промышленность, тэрэшэлэн Польшын Арадай Республикын электронно, хүнгэн болон эдеэ хоолой промышленность ехэ hонирхолтой байгаа гээд советскэ делегациие толгойлогшо В. Э. Дымшиц танай корреспондентдэ хэлээ.

Шаналал гашуудалай ёhолол

ДЕЛИ, июниин 8. ТАСС-ай корреспондент О. Плешов иигэжэ дамжуулна: Национальна шаналал гашуудалай hүүлшын үдэр, наhа бараhан премьер-министрэй захяагай ёhoop Джавахарлал Неругэй бэеые галдахада үлэhэн үнэhэнэй зарим хубиие Ганг болон Джамна мүрэнүүдэй уhа руу хаяха үдэр болобо. Аллахабадта энэ үглөөгүүр тусхай поездоор асаргадаhан Неругэй үнэhэтэй урна удангүй Сангамда—Индиин хоёр томо мүрэнэй ниилэhэн бэлшэртэ асаргадаа. Делиhээ Аллахабад хүрэтэрхи, Аллахабадhаа Сангам хүрэтэрхи бүхы зам дээрэ хэдэн олон миллион хүнүүд гаража, национальна вождиингоо бэеын галдагдаhан үнэhые hүүлшынь замда мордохуулаа.

Неругэй ашанар Санджай, Раджив гэгшэд Тривени Сангамда урные сэрэгэй вездеход—амфиби дээрэ гаргаа. Индиин правительствын гэшүүд, Неругэй түрэлхид болон дүтын ханинар вездеход дээрэ гараа. Оркестр наадажа, шаналал гашуудалай аялган зэдэлээ. Сэрэгшэд тугуудаа нэнгүүлээ. Удангүй амфиби Джамнын Ганга шудхаhан газарта хүрэжэ ошоо. Шаналал гашуудалай хүгжэм замхаба. Абяа анирагүй намдуу оршон байдалда Джавахарлал Неругэй бэеые галдаhан үнэhэн, тэрэшэлэн 28 жэлэй урда тээ наhа бараhан тэрэнэй hамган Камалын бэеые галдаhан үнэhэн мүрэнэй уhа руу табигдаа.

Ойрын хоёр гурбан үдэрэй турша соо Неругэй бэеые галдаhан үнэhэн Индиин элдэб хубинуудта сасан тараагдаха юм. Индиин полинууд дээгүүр июниин 12-то Неругэй бэеые галдаhан үнэhэн самоледуудhаа сасагдажа, тэрэнэй захяа соо хэлэгдэhэнэй ёhoop, «Индиин газарай таhаршагүй хубинь болохо байна».

Хахад миллион хүн байрагүй

КАРАЧИ (ТАСС). Тусхай мэдээнүүдтэ үндэhэлэн, «Морнинг ньюс» гэжэ газетын мэдээсэhэнэй ёhoop, Карачида мүнөө үедэ хахад миллион хүн гэр байрагүй юм. Тиихэдэ Карачиин хүн зоной 25 процентнь хүнэй байхын аргагүй түлюур отог балгааhануud соо ажаhуудаг.

ФУТБОЛ

НАЙМАДАХИ УУЛЗАЛГЫН УДАА[...]

Үржэдэр манай республикын «Армеец» бүлгэмэй футболистнууд ээлжээгээ-наймадахи уулзалгаяа Красноярскын «Локомотив» командынхидтай үнгэргэбэ. Энэ үдэр хура бороотой байжа, стадионой талмай уhа шабартай байhан дээрэhээ, футболистнуудай наадахада хүшэр хүндэ байдал тохёолдуулаа.

Айлшаар ерэhэн Красноярскын футболистнууд мүнөө дээрэ абажа боломоор 10-hаа долоон очкотой болоод ябана. Энэ команда СССР-эй кубок абахын түлөө мүрысөөндэ «А» классай мастернуудтай наадаhан байна. Хэдэн уулзалгаяа шадамар бэрхээр үнгэргэжэ эхилhэн эдэнэр Харьков городой «Авангард» бүлгэмэй футболистнуудые шүүгээд, удаань Тбилисиин «Динамо» командатай наадахадаа 0:1 тоотойгоор шүүгдэhэн байгаа. Тиигэжэ саашадаа «А» классай наадаhаа гаража зоныгоо футболистнуудтай ээлжээтэ уулзалгаяа үнгэргэжэ эхилбэ. Манай командада айлшалхынгаа урдахана Ангарск городойхидые 1:0 тоотойгоор шүүhэн байна. Манай стадион дээрэ ээлжээтэ уулзалга ямараар үнгэрөө хаб гээд хараад үзэе. Үдэшын эгээ зургаан часта айлшаднай бүмбэгээ наадаанда орууламсаараа, ураагшаа сүмэрэн орожо, Улаан-Үдын хамгаалагшадые тугшаруулна. Доботолhон эдэнэр бүмбэгэеэ «Армеец» бүлгэмэйхид тал[...] руун захаар доботолжо оро[...] логшод Батуев, Яковлев, [...] гэгшэд эриэтэйхэн бүмбэго[...] шье, тоо нээжэ шадангүй [...] харайлдана. Хоёр талаhаа шанга доботолгонуудые [...] эдэнэрнай наадаанай түрүүш[...] дые 0:0 тоотойгоор дүүргэл[...] ралтада гарана.

Наадаанай хоёрдохи хахад[...] тэйхэнээр доботолhон Ула[...] футболистнууд айлшадайнгаа[...] да хэдэн удаа дүтэлбэшье, т[...] ядана. Тиигэжэ 90 минутын [...] доботолоосоhон эдэнэрэй хэ[...] тоо нээжэ шадангүй, уулзал[...] тоотойгоор дүүргэжэ, ооhэд [...] нэжээд очкотой болоожо наа[...] гэсхэбэ.

Улаан-Үдын «Армеец» аба[...] моор 16-hаа долоон очкото[...] командануд соо дундуур[...] ээлжэ ябана.

Удаадахи уулзалга июни[...] үнгэргэгдэхэ. Манайда айлш[...] скын «Иртыш» бүлгэмэй фу[...]нууд ерэхэ болонхой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: айлшадай [...] дэргэдэ.

Л. ХАЙДУРОВА[...]

ХУРА БОРООН, НОЙТОН САhАН ОР[...]

Байгша оной июниин зургаанай үдэр Арктикаhаа хүйтэн агаар орожо, Баруун Сибирь, Красноярска хизаар, Эрхүүгэй область, мүн манай республика хүрэhэн байна. Республикын хүдөө нютагуудта хү[...]рилай үзэгдэхэдэ хаа хаана[...] хүйтэрhэншье, зарим нютаг[...] шиндөө газарай хүрьhэн дээ[...] тонай тэмдэг үзэгдэhэншье[...] Энээнтэй хамта урда зүгhөө [...] агаарай ерэхэдэ, республикы[...]гуудта шииг нойтон орожо[...] Июниин 7-hoo наймаи болото[...] хаанда —11, Ново-Селенги[...] гажанда —15, Хоридо —1[...] Үдэ, Дээдэ Жэрэм, Шэнэ [...] гарайда —20, Нарhата[...] Удинск, Тарбагатайда —25, [...]ка, Богдаринда —29, Мухар[...]тэ —19 миллиметр хүрэтэ[...] нойтон орohон байна.

Республикын зарим [...] хура бороон, нойтон саhан [...]абаа. Хатажа эхилhэн газарт[...] нойтон саhан ургамалда [...] үзүүлээгүй. Орohон бороо[...] таряанда яhала hайн нүлөө[...] оруулhан байна.

Июниин 10-даар хура бор[...] хажа, нарата дулаан үдэр[...]жо, үдэртөө 18—23 граду[...] дулаархаар хараалагдана.

Н. АФОН[...]
Улаан-Үдын гидрометобсерв[...] сагай уларил шэнжэлхэ [...] начал[...]

—◆—

Сагай уларил

Улаан-Үдын гидрометобсерваториин мэдээсэhэнэй ёhoop, мүнөөдэр республика соомнай үүлэтэйшэг байха. Хойто аймагуудта зарим газарта hулагүй бороон орохо. Бусад нютагуудта хура бороо орохогүй. Баруун хойноhоо hулаханаар hэбшээлхэ. Республикын хойто аймагуудта 5—10 градус, урда аймагуудта 12—17, Улаан-Үдэ городто үглөөгүүр 1—3, үдэртөө 13—15 градус дулаан байхаар хүлеэгдэнэ.

Июниин 11—12-ой үдэрнүүдтэ Буряадаймнай газар дайда дээрэ үүлэтэйшэг аад, шииг нойтон орохогүй. Түрүүшын үдэр зарим нютагуудта газарай хүрьhэн бага зэргэ томуусад гэхэ. Баруун тээhээ hулаханаар hалхилха. Хойто болон Байгал шадарай аймагуудта hүниндөө 3 градус хүйтэнhөө 2 градус хүрэтэр дулаан, үдэртөө 11—16, бусад газар нютагуудта hүниндөө 2—7, үдэртөө 18—23 градус хүрэтэр дулаарха.

ИРАН:

ШЭНЭ ЖЭЛДЭ ХУУШАН БЭРХЭШЭЭЛНҮҮД ҮЛЭНХЭЙ

Иранай шэнэ жэлэй түрүүшын hара — фарвардин дүүрээ. Иранда түрүүшынхеэ ерэhэн гадаадын хүн фарвардинай үедэ (мартын 21-hээ апрелиин 20 хүрэтэр) удаадахи бүхы арбан нэгэ hара сооhоо оройдоошье бага бэшэ юумэ хадуужа абаха гэжэ Тегерандахи үнинэй hуурин хүнүүд хэлсэдэг.

Хабарай үдэр, hүниин тэнсэлгэнэй үедэ — мартын 21 дэ эхилдэг Поурузай hайндэр Иранда багахан зэбhэрлэлгэнүүдтэйгээр 11 үдэр шахуу үргэлжэлдэг, илангаяа ехэ ёhолэлтойгоор тэмдэглэгдэдэг юм.

Энэ жэлэй фарвардинай hара занш[...]алта ёhолнуудаар тэмдэглэгдэхэhээ гадна, Ирандахи политическэ тэмсэлэй hара болоо. Асадолла Алям гэгшын толгойлжо байhан правительство Поурузhаа хоёр недели урид түшэлhөө гараhан байгаа. «Иране новин» гэдэг партиин хүтэлбэрилэгшэ Али Мансур премьер-министрэй hуури эзэлээ. Иимэ партиин бии болоhон тухай 1963 оной декабрьда соносхогдоо юм.

Шэнэ правительство «Иранай обществодо шэнэ хүсэ оруулха», Ирандахи экономическа ехэ бэрхэшээлнүүдтэ эсэж табиха зэргэтэй байгаа, гэжэ Иранай хэблэл бэшэнэ.

«Мүнөө үеын оодолоогүй байдалые түргэнөөр усадхаха, хүдэлмэригүйшүүлые ажалтай болгохо, экономическа ажал ябуулга hэргээхэ, үргэдхэхэ арга боломжо хангаха гэшэнэ правительствын эгээн түрүүшын, яаралтай зорилго болоно» гэжэ Мансурай правительствын программа соо хэлэгдэнэ.

Зүгөөр Мансурай правительство урдахи зорилгоёо национальна буржуазин үргэхэдэ таатай эрхэ байдал хангаха замаар шиидхэхэ гэжэ тоолоhыень түс программын удха гэршэлэн харуулна. Үйлэдбэриин шэнжэтэй бүхы ажал ябуулгые гүрэнэй мэдэлhээ гаргажа, энгэй үйлэдбэриин эзэдэй гарта үгэхэ байха гэжэ программа соо хэлэгдэнэ. «Правительство энтэй үйлэдбэри эрхилхэ хэрэгые бүрин дэмжэхэ, тэрэнэй тулада үмсын капиталай ябуулгада шухала этигэл, найдабари олгохо талаар туhалха», — гэжэ программа соонь заагдана.

Ороноо индустриализацилха, тусхайлбал, металлургическа промышленность байгуулха, нефтехимическэ промышленность хүгжөөхэ ябадал правительствын шухалын шухала зорилго мүн гэжэ программа тоолоно. Тэрэшэлэн газарай реформо тухай хуулиие хэлбэришэгүй бэелүүлхэ, хото ба хүдөө тосхонуудые болбосон түхэлтэй болгохо хэмжээ абаха национальна худалдаа наймаае хамгаалха, гадаадын эд бараа абалтые хизаарлаха тэхэ мэтээр программань хараална.

Иранай засаг барягшадай мэдэрhэнэй ёhoop оронойнь экономическа байдал хүндэ байна. Арба гаран жэлэй турша соо Иранай бюджедэй гаргашань орошоhоо үлүү гарана. Мартын 21-дэ эхилhэн шэнэ жэлэй бюджедэй гаргаша орошоhоо 377 миллион туманаар ехэ байна. Иимэ байдалай нэгэ шалтагаан гэбэл, Иранай газаашань гаргадаг эд бараанай үнэ сэн гадаадын оронуудhаа асаргадаг эд бараанай үнэ сэнгэй хэмжээнhээ ехээр гээгдэнэ. Иранай гадаадын гүрэнүүдтэ эльгээдэг эд бараанай үнэ сэн (нефтиие оруулангүйгөөр тоолоо hаа) гадаадын гүрэнүүдhээ асардаг эд бараанайнь миил 20 процент болоно гэжэ hаяхан «Эко Иран» гэдэг бюллетень бэшээ. Иранай мүнөө үеын хуулинууд гадаадаhаа эд бараа абалгые дэмжэнэ. Тэрэнь Иранай дэлгүүрые Баруун тээхи капиталис оронуудай эзэмдэхэ, национальна промышленностиин доройтохо, хүдэлмэригүйшүүлэй олошорхо ябадалда хүргэнэ.

Иимэ байхадань, Иранай буржуази өөрынгөө мэдэлэй капиталые национальна промышленность хүгжөөлгэдэ зорюулха гэжэ эрмэлзэнгүй, харин худалдаа наймаанда оруулна. Тиигэжэ ажал ябуулгынгаа талаар гадаадын капиталистнуудтай холбоотой компрадорско буржуази бии болоно. Баруун зүгэй гүрэнүүд мүн лэ өөhэдынгөө түргэн баяжуулхагүй. hалбаринуудта капитал оруулха дурагүй, дотоодын дэлгүүр дээрэ Баруун зүгэй эд бараантай үрдилдэхөөр продукци гаргаха промышленностиин hалбари байгуулхынь тула Иранай правительствада урьhаламжа үгэхэ дурагүй.

Мүнгэ зөөриин дуталдаhан дээрэhээ, экономическа олохон проектнүүд хэдэн жэлэй туршада шиидхэгдэнгүй үлэшэнэ.

Мансурай правительство түрүүшынгээ hарада үмсын үйлэдбэри урмашуулха хэдэ хэдэн хэмжээнүүдые абаа. Жэшээлхэдэ, Иранай шэнэ жэлдэ эд бараа газаашань гаргажа худалдаха, өөhэдтөө худалдан абаха хэрэгые тааруулха шэнэ гурим мартын эсэс багта зохёогдоhон. Энэ туримтай тааралдуулан, гадаадын гүрэнhөө саахар худалдан абаха, тэрэниие орон доторoo худалдаха гүрэнэй монополи усадхагдаа. Мүнөө үмсын наймаашад саахар гадаадын гүрэнүүдhээ асарха, дотоодын дэлгүүр дээрэ худалдаха болоно.

Саахарай монополи болюулhан ябадал Тегеранай базаарта тон түргэн дуулдажа, наймаашадай дунда шууяа татаа гээд «Седае Мардом» газетэ мэдээсэнэ. Наймаа хэхэдээ бэрхэшээлтэ ородог кунецууд саахар гадаадаhаа асархын тула оролдолго гаргаха, энэ хэрэгтэ капитал табижа шадаха болобо гэжэ «Бурс» газетэ тэмдэглэнэ.

Правительство саахарай розничнo үные дээшэлүүлхэ эрхэ үгэхэгүй, хэрбээ кунецүүдэй саг зуура наймаагаа болюулха гээ hаань, дотоодын эрилтэ хангахын тула хэрэгтэй сагтань дэлгүүр дээрэ гаргахада хүрэхөөр саахарай нөөсэ гүрэндэ бии гэжэ ойлгуулhанай hүүлээр лэ кунецүүдэй обшуналынь буураа. Тиигэбэ набашье кунецүүд ехэ олзо олохобди гэжэ найдана. Саахар ондоо гүрэнhөө асарагшадта кредит үгэхэбди гэжэ Иранай түбэй банк соносхоо.

Гадаадаhаа асарагдаhан сайн гайли түлөөhые правительство бага болгоо. Тиихэдээ, нэгэ талаhаа, кунецүүдэй сайгаар наймаа хэхэ дурынь татаха, нүгөө талаhаа, хилын саанаhаа сай нюусаар асарха ябадалтай тэмсэлээ шангадхахаар хараална. Ашаанай автомобилиин транспортые хинахаhаа арсаха, тэрэниие үмсын эзэдтэ үгэхэ гэжэ правительствань шиидхээ. Иранда автомобилиин транспорт ехэ үүргэ дүүргэдэг. Юундэб гэхэдэ, түмэр замай хүсэд хүгжөөгдөөгүй дээрэhээнь ороной олохон районуудта ашаа шэрэлгэ ханганагүй. Шоссей харгынуудаар ашаа шэрэлгые гүрэнэй транспортна албанай газар эрхилдэг байгаа. Тэрэнэй мэдэлдэ ашаанай 1000 шахуу машинанууд бии байhан. Мүнөө тэрээниие үмсын компанинууд эрхилдэг болохонь.

Правительствын шэнэ хэмжээнүүд тухай, тусхайлбал: саахарай монополи болюулhан, хилын саанаhаа асардаг сайн гайлин түлөөhэ доошолуулhан тухай хэлэхэ зуураа, эдэ алхамууд ороной экономикодо үмсын капитал оруулха ябадал дэмжэхэ зорилготой хараа түсэбэй эхи захань лэ болоно гэжэ финансын министр Ховейда мэдүүлээ.

Иранай экономическа бэрхэшээл усадхаха зорилгоёо шэнэ правительствын дүүргэжэ шадаха гү, али үгынь саашадаа харагдаха байха.

Д. КАСАТКИН,
ТАСС-ай Тегеранда байдаг корреспондент.

Редактор
Ц. О. ОЧИРО[...]

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-[...] улица Ленина, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. ре[...]тора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата—2[...] отделов: сельскохозяйственного производства и парт[...] жизни—47-59, 35-14, промышленного производства и пар[...]ной жизни—48-89, 33-61, корректорская—35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: идеологич[...] —24-74, советского строительства и быта—34-93, рабсе[...]ров и писем—25—41, 38-30, информации—32-74 и пер[...]дов—34-05.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Со[...] Министров Бурятской АССР.

Н00136. Зак. № [...]

БУРЯАД ҮНЭН

4-дэхи нюур.
1964 оной июниин 10.